

VEILEDER FOR ØKONOMISK RÅDGIVNING

Standard for utenrettslig gjeldsordning

INNHold

FORORD	4
Kort introduksjon til innkretingsloven med forskrifter	5
1 Formål	9
2 Definisjoner	9
3 God rådgivningsskikk	9
4 Utenrettslig gjeldsordning	10
4.1 Vurdering av om utenrettslig gjeldsforhandling bør innledes	10
4.2 Igangsetting av utenrettslig gjeldsforhandling, åpningsbrev	11
4.3 Om gjeldsforhandlingene og gjeldsforhandlingsperioden	14
4.3.1 Anmodning og berostillelse og betalingsutsettelse	14
4.3.2 Avklaring av ikke-berostilte krav	14
4.3.3 Behandling av utleggstrekk under gjeldsforhandlingene	15
4.3.4 Ubehandlete begjæringer om utlegg	16
4.3.5 Solidarisk ansvarlige	16
4.3.6 Om skyldnerens plikter under gjeldsforhandlingene	16
4.3.7 Igangsatt tvangsrealisasjon av formuesgoder som ønskes beholdt	17
4.3.8 Kreditorenes tilbakemelding på åpningsbrevet	18
4.4 Om forslaget til gjeldsordning	18
4.4.1 Fastsettelse av livsoppholdssats	18
4.4.2 Fastsettelse av boligutgifter – leiebolig	19
4.4.3 Behandling av eierbolig	19
4.4.4 Behandling av bil og andre transportmidler	19
4.4.5 Heving og endring av utenrettslig gjeldsordning	20
4.4.6 Om kravsbehandlingen	21
4.4.6.1 Hovedregler om kravsbehandlingen	21
4.4.6.2 Barnebidrag	23
4.4.6.3 Ektefellebidrag	24
4.4.6.4 Krav på erstatning mv. til en fornærmet, skadelidt eller etterlatt	25
4.4.6.5 Straffebot	25
4.4.6.6 Krav på strafferettslig inndragning	26
4.4.6.7 Utdanningslån fra Lånekassen	27
4.4.6.8 Husbanklån	27
4.4.6.9 Skatter og avgifter	27
4.4.6.10 Andre krav som Innkretingsmyndigheten innkrever	28
4.4.7 Om hvilke oppgjørsformer som kan foreslås	29
4.4.7.1 Oversikt over oppgjørsformer	29
4.4.7.2 Oppgjør ved nedbetalingsavtale, avtaleperiodens lengde	29
4.4.7.3 Engangsbeløp	29
4.4.7.4 Nedbetalingsavtale med mulighet for forsert nedbetalingstakt	29
4.4.7.5 Hovedregel om fast dividende	30

4.4.8 Forslag til utenrettslig gjeldsordning.....	30
4.4.8.1 Forslagsbrev	30
4.4.8.2 Særlig om saker med utleggstrekk etter innkretingsloven	31
4.4.9 Inngåelse av utenrettslig gjeldsordning	34
4.4.10 Melding om resultatet av gjeldsforhandlingene	34
5 Dokumenteksempler	35
5.1 ÅPNINGSBREV	35
5.2 FORENKLET ÅPNINGSBREV	37
5.3 TILBAKEMELDING PÅ ÅPNINGSBREV FRA KREDITORENE	38
5.4 FORSLAGSBREV MED BETALINGSPLAN	39
5.5 FORSLAGSBREV MED ENGANGSBELØP	40
5.6 FORSLAGSBREV MED BETALINGSPLAN OG FORSERT NEDBETALING	41
5.7 TILBAKEMELDING FRA KREDITORENE PÅ FORSLAGSBREV	42
5.8 INFORMASJON TIL KREDITORENE OM FORHANDLINGSRESULTATET	42
5.9 INFORMASJONSBREV TIL SOLIDARISK MEDFORPLIKTEDE	42

FORORD

I 1991 ble økonomisk rådgivning gjort til en offentlig oppgave i Norge. Bakgrunnen for dette tiltaket var problemene som oppstod i kjølvannet av gjeldskrisen ved inngangen til 1990-årene. Tjenesten ble først lagt til Forbrukerrådet, før den i 1993 ble en del av sosialtjenesten i kommunene. Fra 2006 har økonomisk rådgivning vært en obligatorisk del av tjenestetilbudet ved Nav-kontorene.

Da økonomisk rådgivning ble introdusert som en tjeneste, ble det tidlig klart at det var behov for felles retningslinjer for arbeidet med å utforme betalingsforslag og utenrettslige gjeldsordninger. Allerede i 1995 ble det utarbeidet en slik standard i regi av Fylkesmannen i Oslo/Akershus. Denne ble betegnet «Dokumentasjonsstandarden» og var i bruk i mange år. Som følge av regelverksutvikling og nye arbeidsformer meldte det etter hvert behov for en større revisjon av disse retningslinjene. I 2015 ble det nedsatt en arbeidsgruppe av Arbeids- og velferdsdirektoratet med mandat til å utrede og fremme forslag til en ny standard. Gruppen bestod av representanter fra både debitor- og kreditorsiden, også fra det offentlige. Den nye standarden ble ferdigstilt i 2017 har vært i bruk av gjeldsrådgivere som arbeider med utenrettslige gjeldsordninger ved Nav-kontorer siden da. Den fikk etter hvert betegnelsen «Standard for utenrettslige gjeldsordninger i Nav».

Som følge av endringene i gjeldsordningsloven fra 2025, hvor bl.a. kravet om egenforsøk før søknad om gjeldsordning ble opphevet, ble det pr. september 2025 gjennomført en begrenset revisjon av standarden hvor de nye reglene ble innarbeidet. Det ble presisert at opphevelsen av egenforsøket ikke var ment å medføre at det ikke lenger skulle gjennomføres utenrettslige gjeldsforhandlinger, samtidig som viktigheten av å opprettholde et tilbud på dette området ble fremhevet. Det ble også understreket at gjeldsordning etter gjeldsordningsloven skal være førstevalget for skyldnere som antas å fylle vilkårene for slik gjeldsordning.

Den nye innkrevingsloven som ble satt i kraft fra 2026 medførte behov for en ny og gjennomgripende revisjon av standarden, et behov herværende utgave er ment å imøtekomme. Endringene som følge av den nye innkrevingsloven og i tvangsfullbyrdsloven er nå innarbeidet i veilederen som dermed er ajour med de nye reglene i gjeldsordningsloven fra 2025, samt innkrevingsloven og i tvangsfullbyrdsloven som gjelder fra 2026.

Standarden fra 2017 ble utarbeidet av en bredt sammensatt arbeidsgruppe fra en rekke offentlige og private aktører. Etterfølgende endringer og revisjoner er utarbeidet av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Den foreliggende utgaven må derfor kun betraktes som en samling råd og anbefalinger på linje med de øvrige veilederne fra direktoratet om økonomisk rådgivning. Teksten i standarden er endret noe på enkelte punkter for å understreke dette. Retningslinjene og løsningsforslagene i standarden er naturlig nok ikke bindende for noen av partene. Mange rådgivere bruker standarden som en «sjekkliste» ved utarbeidelse av løsningsforslag.

Det er en ambisjon om å oppdatere standarden med ny informasjon om praksis mv. med jevne mellomrom.

Ellers har denne utgaven fått en noe endret utforming ved at kommentarene nå er betydelig utvidet og samtidig inntatt i tilknytning til hvert enkelt punkt.

Oslo, april 2026

Egil Rokhaug

KORT INTRODUKSJON TIL DET NYE REGELVERKET OM INNKREVIING AV STATLIGE KRAV MV.

I Innledning

Innkrevingsloven (innkrl.) samler og moderniserer reglene for Skatteetatens innkrevingsoppgaver mm. i én lov. Det er opprettet et felles innkrevingsorgan, «Innkrevingsmyndigheten». Loven erstatter eller medfører endringer i en rekke andre regelverk, bl.a. er SI-loven (loven om Statens Innkrevingsssentral), deler av tvangsfullbyrdsloven (tvfbl.) og bidragsinnkrevingsloven samt flere bestemmelser i skattebetalingsloven opphevet. Ved siden av nye regler for bl.a. innkreving og ettergivelse av statlige krav, innføres det også en helt ny ordning for utleggstrekk. I tillegg legger det nye regelverket i stor utstrekning til rette for automatiserte og digitale prosesser. Hvilke krav som er omfattet av loven er fastsatt i innkrevingsforskriften, FOR-2025-07-01-1396.

Loven antas å ville få stor betydning for økonomisk rådgivning, herunder for arbeidet med utenrettslige gjeldsordninger. For krav fra det offentlige vil det i de aller fleste tilfellene bli kun én myndighet å forholde seg til, Innkrevingsmyndigheten. Begge innkrevingsssentralene og skattekontorene er blitt en del av den nye myndigheten, som blir kontaktpunkt for henvendelser om statlige krav. De aller fleste offentlige krav bli vurdert etter de samme vilkår for nedsettelse eller innvilgelse av betalingsavtale.

II Ettergivelse, betalingsavtale og utenrettslige gjeldsordninger

Reglene om *ettergivelse og betalingsavtale* er samlet og blitt mer like for tilnærmet alle statlige krav. Dette vil trolig gjøre det praktisk og prosessuelt langt enklere å forhandle om slike krav. Innkrevingsmyndighetens adgang til å delta i utenrettslige gjeldsordninger er ikke særskilt regulert i innkrevingsloven, men bestemmelsen i § 18 om ettergivelse av hensyn til kreditor anses å gi hjemmel for dette. Kriteriet vil være at en ordning antas å gi *like god* eller bedre dekning enn fortsatt innkreving, og at det ikke vil virke støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral å inngå den foreslåtte ordningen. Det er ikke nødvendig å sette frem et betalingsforslag, også «0-ordninger» kan nå aksepteres. Dette åpner for en noe videre adgang til ettergivelse enn tidligere. For å innvilge betalingsavtale er kriteriet at Innkrevingsmyndigheten finner det «hensiktsmessig», innkrl. § 17 (1). Det fremgår i proposisjonen, Prop. 37 L (2024-2025), at dersom det er lite sannsynlig at en rettslig gjeldsordning vil gi bedre dekning enn en utenrettslig gjeldsordning, skal vilkåret for ettergivelse av hensyn til kreditor (og dermed også for å innvilge en utenrettslig gjeldsordning) være oppfylt, jf. side 109. Og videre samme sted: «*Departementet legger også til grunn at Innkrevingsmyndigheten i sin veiledning gir den som søker utenrettslig gjeldsordning god informasjon om vilkårene for at Innkrevingsmyndigheten skal kunne akseptere et forslag til gjeldsordning*».

III Utleggstrekk

Det er videre gjort omfattende og viktige endringer i reglene om *utleggstrekk*. Etter den gamle ordningen var det hele fem trekkmyndigheter, den alminnelige namsmannen, skattekontorene, Statens innkrevingsssentral, Innkrevingsssentralen for bidrag og tilbakebetalingskrav samt den enkelte kommune (om kommunenes namskompetanse, se nå tvfbl. § 2-14). Det skal etter ny ordning aldri være mer enn ett trekk, men dette kan inneholde flere ulike krav. Reglene om maksimale trekkperioder på to og fem år er opphevet - det nye trekket skal i prinsippet løpe til gjelden er betalt. Trekk kan etableres av namsmannen (tvfbl. § 7-20 første ledd) eller av Innkrevingsmyndigheten (innkrl. § 23) og inneholde både prioriterte og uprioriterte krav. Nye trekk skal innmeldes i et evt. løpende trekk, innkrl. § 23 (2), også om det ligger prioriterte krav i det opprinnelige trekket, slik at det (eventuelt) ikke blir noen dekning til det sist innmeldte kravet før de prioriterte er nedbetalt. Når (bedre) prioriterte krav nedbetales, rykker de bakenforliggende frem i «køen». Og når et uprioritert krav nedbetales, øker innbetalingen på andre uprioriterte krav.

Kommunene kan fremdeles *beslutte* trekk, men må melde dette inn hos den alminnelige namsmannen som *oppretter* trekket på vegne av kommunen. Dersom det da allerede foreligger et trekk fra Innkrevingsmyndigheten, må namsmannen melde kravet inn i det trekket igjen. Det er den namsmyndigheten som etablerer et nytt trekk, som fastsetter dets størrelse. Videre er det i utgangspunktet denne namsmyndigheten som har ansvaret for trekkets størrelse i fortsettelsen. Dette ansvaret omfatter å vurdere endring av trekkets størrelse av eget tiltak eller etter anmodning fra partene, og å behandle klager som gjelder størrelsen på trekket. Når trekket inneholder krav fra Innkrevingsmyndigheten, vil det være den som har ansvar for trekkets størrelse, tvfbl. § 7-21.

Utleggstrekk vil opphøre ved åpning av gjeldsforhandlinger etter gjeldsordningsloven med unntak av trekk for krav som nevnt i dens § 4-8 første ledd bokstav d og h (hhv. trekk for underholdsbidrag og visse strafferettslige krav).

Hovedstol skal som hovedregel nedskrives før kostnader, gebyrer og renter, innkrl. § 29 (1).

Klage på trekkets størrelse skal behandles av den namsmyndighet som på klagetidspunktet er ansvarlig for endring av trekket, jf. tvfbl. § 7-24 andre ledd. Etter ny ordning vil det altså bare være to trekkmyndigheter, Innkrevingsmyndighet og namsmann. Innkrevingsmyndigheten er uansett ansvarlig pengehåndterer mv, også om den selv ikke har krav i trekket. Det vil si at det alltid vil være Innkrevingsmyndigheten som skal motta og fordele trekkbeløp, følge opp misligholdt trekkplikt etc., jf. reglene i innkrevingsloven kapittel 7.

IV Enkelte andre endringer

Det har tidligere vært noe uklart hvordan *avregning* skal behandles i forhold til utleggstrekk. Dette er nå avklart ved at avregning er gitt prioritet foran utleggstrekk, innkrl. § 22 første ledd andre punktum. For øvrig er prioritetsreglene for utleggstrekk i hovedsak like. Også ved avregning skal skyldner ha rett til å beholde nødvendige midler til livsopphold. Dette inkluderer også betaling av barnebidrag, og selv om det (etter mislighold) innkreves ved utleggstrekk, se nærmere Prop. 37 L (2024-2025) side 126. Inkassoloven gjelder ikke for Innkrevingsmyndigheten. Dette vil neppe ha praktiske konsekvenser av betydning. Myndigheten er likevel bundet av kravene til god forvaltningsskikk i forvaltningsloven. Den gjelder for Innkrevingsmyndigheten med mindre annet følger av innkrl., jf. dens § 4.

Klage i saker i saker hvor Skatteetaten treffer avgjørelse som Innkrevingsmyndigheten, vil dels behandles av tingretten, og dels av overordnet forvaltningsorgan etter reglene i forvaltningsloven §§ 28 til 34. En skyldner kan overfor Innkrevingsmyndigheten benytte seg av en fullmektig selv om denne ikke kan opptre som prosessfullmektig ved klage til tingretten, dvs. i praksis enhver myndig person. Etter innkrl. § 5 femte ledd gjelder kravene i tvisteloven § 3-3 og tvfbl. § 6-2 gjelder ved klage til tingretten. Dette er f.eks. aktuelt ved klage på utleggstrekk. Hvis gyldig prosessfullmakt mangler, vil Innkrevingsmyndigheten be om å få en slik fremlagt innenfor en rimelig frist. Blir det ikke fremlagt, kan ikke Innkrevingsmyndigheten behandle realiteten i klagen. Klagesaken vil i så tilfelle måtte bli oversendt til tingretten med påstand om avvisning fordi den er fremsatt av en person uten klagerett.

V Ikraftsettelse og overgangsregler

Det meste av innkrevingsloven (innkrl.) og de øvrige endringer den medfører ble satt i kraft fra 2026. Endringene som gjelder utleggstrekk vil bli innført gradvis i løpet av 2026. Alle endringene vil være i kraft fra 2027. Se nærmere «utrullingsforskriften» (jf. nedenfor).

VI Rettskildeoversikt

Innkrevingsloven viktigste forarbeider er [Prop. 37 L \(2024–2025\) - regjeringen.no](#) som har 2 tilhørende høringsnotater fordelt på innkrevingsloven og temaet *ett utleggstrekk*. Begge er av 17. april 2023, jf. [Høring av modernisering av regelverket for innkreving - regjeringen.no](#)

[Forskrift om innkreving av statlige krav mv. \(innkrevingsforskriften\) - Lovdata](#)

Forskriften inneholder en detaljert opplisting av hvilke krav innkrevingsmyndigheten skal kreve inn (§§ 2-1 til 2-9) og kunne avregne (§ 2-10). Det fremgår av § 3-3 hvilke krav Innkrevingsmyndigheten *ikke* kan ettergi. Alle krav som ikke er nevnt i § 3-3 vil dermed kunne ettergis etter innkrl. §§ 18 og 19, men kriteriene vil likevel kunne variere for enkelte krav. Krav hvor det *ikke* skal løpe rente er listet opp i forskriften § 15-1. I § 23-1 fastsettes gebyret for varsel om utlegg og beslutning om utleggstrekk eller utleggspant til 0,345 R, altså ca kr 465,00 (frem til 1. mai 2026). Gebyrpåløpet er todelt. Halvparten (0,345 x rettsgebyret) påløper ved varsel, og halvparten ved beslutning. Totalt kan gebyret i den enkelte sak dermed bli 0,69 x rettsgebyret. Dette utgjør i 2026 kr 928. I saker med unnlatt varsling påløper totalgebyret ved beslutning. Videre påløper det ikke bare ved trekk og pant, men også ved beslutning om intet til utlegg. De nye gebyrreglene gjelder for saker som skal behandles etter nytt regelverk om utlegg (og ikke for de som i overgangsfasen behandles etter gammelt regelverk), og trer først i kraft for disse sakene fra 2027. Det påløper altså ikke gebyr etter disse reglene før i 2027.

[Forskrift om fastsettelse av utleggstrekk og fordeling av trekkbeløp - Lovdata](#)

Forskriften bestemmer i § 1 at utleggstrekk kan fastsettes som et fast beløp eller en prosentsats eller begge deler. Det kan også bestemmes at det skal endres på et gitt tidspunkt, f.eks. ved at barn kommer i en ny «utgiftsklasse», bidrag faller bort eller liknende. I §§ 4-7 reguleres den *interne* fordelingen av inntrukne midler til bidrag, bot og skatte- og avgiftskrav.

[Forskrift om valg av utleggsgjenstand - Lovdata](#)

Forskriften gjelder både for namsmannen og Innkrevingsmyndigheten. I § 2 er det inntatt en «prioritetsliste» for valg av utleggsgjenstand. Ved *prioriterte krav* som kan gjøres opp innen seks måneder, skal det ikke stiftes utleggspant, kun nedlegges utleggstrekk. Neste utleggsgjenstand på lista er innskudd i bank mv. Dersom heller ikke det er tilstrekkelig skal det både tas utleggstrekk og utleggspant. Dersom heller ikke noe av det forannevnte dekker kravet, kan det tas utlegg i andre formuesgoder som bil og bolig mv. Ved *uprioriterte krav*, jf. dekl. § 2-8 første ledd bokstav e, skal det først tas utlegg i bankinnskudd. Dersom dette ikke gir dekning, skal det i tillegg stiftes utleggstrekk. Dersom heller ikke det gir tilstrekkelig dekning kan andre innkrevingstiltak benyttes, jf. §§ 3. Dette gjelder også dersom det både er *prioriterte og uprioriterte* krav, jf. § 4. En gjenstand som ikke utbringer mer enn 500 kroner etter fradrag for kostnader, eller et utleggstrekk som ikke blir større enn 100 kr pr måned skal anses utjenlig for utlegg.

[Forskrift om gradvis anvendelse av nytt regelverk om utlegg mv. \(utrullingsforskriften\) - Lovdata](#)

Forskriften regulerer den geografiske utrulling av nytt regelverk for utlegg. Forskriften fornyes med jevne mellomrom utover i 2026. Den startet med kommuner i Nord-Norge men unntar personer som har utleggstrekk etter gammel ordning eller som har visse krav, bl.a. krav som er knyttet til underholdsbidrag mv. som Innkrevingsmyndigheten skal innkreve. Hvilket regelverk som skal anses som «nytt regelverk for utlegg» fremgår av kgl.res. 10. juni 2025 nr. 968 om [Delegering av Kongens myndighet etter innkrevingsloven § 40 andre og tredje ledd til Finansdepartementet - Lovdata](#).

[Forskrift om overgangsregler for innkrevingsloven og endringer i andre lover - Lovdata](#)

Forskriften regulerer den suksessive overgangen fra gammelt til nytt regelverk i løpet av 2026. Fra 2027 vil bare nytt regelverk gjelde. Kriteriet for anvendelse av det nye regelverket om *utlegg* er iht. § 1 om begjæringen er innregistrert av namsmannen etter at nytt regelverk er satt i kraft i den

aktuelle namsmannens distrikt, jf. utrullingsforskriften (se ovenfor). Kriteriene for overføring av krav til ny trekkordning fremgår av § 3. Etter § 4 skal et løpende utleggstrekk, som er besluttet etter det regelverk som gjaldt før 1. januar 2026, følge tidligere regelverk selv om nytt regelverk for utlegg mv. har kommet til anvendelse for skyldner (§ 3). Krav i løpende utleggstrekk som er overført til ny trekkordning etter § 3, skal ved fordelingen av trekkbeløpet opprettholde tidsprioriteten etter tidligere dekningslov § 2-8 tredje ledd som en fortrinnsrett til dekning. Dette gjelder ut den opprinnelige trekkperioden for utleggstrekket, men likevel ikke lengre enn to år fra beslutningen om utleggstrekket. Forskriften § 5 bestemmer at krav som Innkrevingsmyndigheten, Statens innkrevingsentral, skattekontor, eller Innkrevingsentralen for bidrag mv. har besluttet trekk for, og som er overført til ny trekkordning etter § 3, skal delta i utleggstrekket selv om opprinnelig trekkperiode utløper. Kravets størrelse ved utløpet av trekkperioden skal legges til grunn for fordelingen etter dekningsloven § 2-8 tredje ledd. Alle løpende utleggstrekk som ikke er overført til ny trekkordning etter § 3, avsluttes etter utløpet av trekkperioden. Løpende utleggstrekk til dekning av krav som har lengre trekkperiode enn to år, avsluttes likevel senest to år etter 1. januar 2027 (forskriften § 6).

Søknad om betalingsavtale/ettergivelse etter de tidligere bestemmelsene i skattebetalingsloven §§ 15-1 og 15-2, SI-loven § 8 og bidragsinnkrevingsloven § 10, skal Innkrevingsmyndigheten behandle etter innkrevingsloven §§ 17 til 20 hvis søknaden ikke er ferdigbehandlet før 1. januar 2026. Søknader om betalingsavtale og ettergivelse etter andre bestemmelser, som er fremsatt før 2026, skal behandles etter det regelverket som gjaldt på søknadstidspunktet og av den myndighet som da hadde kompetanse til å behandle søknaden, jf. forskriften § 11. Etter forskriften § 22 skal Folketrygdens regresskrav etter forskotteringsloven § 10 frem til og med 31. desember 2026 skal fortsatt ha prioritet etter dekningsloven § 2-8 første ledd bokstav a (dette gjelder altså gjeld som er oppstått på grunn av utlagt bidragsforskudd fra staten).

For særlig interesse nevnes også;

[Forskrift om enkelte spørsmål knyttet til saksbehandlingen hos namsmannen - Lovdata](#)

[Forskrift om elektronisk kommunikasjon med alminnelig namsmann og Innkrevingsmyndigheten - Lovdata](#)

[Forskrift om elektronisk kommunikasjon med alminnelig namsmann og Innkrevingsmyndigheten - Lovdata](#)

[Utleggsregistreringsforskriften - Lovdata](#)

Det finnes «forarbeider» til forskriftene i form av høringsnotater her:

[Forskrifter til lov om innkreving av statlige krav mv. \(innkrevingsloven\) og endringer i tvangsfullbyrdsloven mv. - Skatteetaten](#)

[Forskrifter om gebyr når Innkrevingsmyndigheten og kommunene utøver namsmyndighet - Skatteetaten](#)

[Forskrift om gebyr når kommunene utøver namskompetanse etter tvangsfullbyrdsloven kapittel 2 avsnitt II - Lovdata Pro](#)

Skatteetaten utvikler utover i 2026 løpende kommentarer og retningslinjer til regelverket som publiseres her: [Innkreving - Skatteetaten](#) (Håndbok Innkreving). Dette er samlebetegnelsen på håndbøker av Skattedirektoratet på innkrevingsområdet på [skatteetaten.no](#). Her finnes pr april 2026 *Håndbok utleggstrekk*, *Håndbok foreldelse*, og *Håndbok innkrevingsloven*. Dette materialet utvikles fortløpende utover i 2026.

Det finnes naturlig nok ingen praksis etter de nye reglene foreløpig. Det er imidlertid lite som tyder på at Innkrevingsmyndigheten i særlig grad vil fravike tidligere etablert praksis når det gjelder ettergivelse og nedsettelse av krav. Se om dette i Håndbok Innkreving, kommentarene til innkrl. § 18, hvor det bla. heter at tidligere praksis vil være relevant på tross av enkelte justeringer i regelverket. Inntil det foreligger praksis etter de nye reglene fra Innkrevingsmyndigheten, kan det være hensiktsmessig å kontakte Innkrevingsmyndigheten før forslag som inkluderer krav fra den, utarbeides.

1 FORMÅL

Formålet med denne standarden er å legge til rette for gode samarbeidsrutiner mellom økonomiske rådgivere og kreditorer i arbeidet med utenrettslige gjeldsordninger.

Standarden er en samling anbefalte retningslinjer for utarbeidelse av forslag til utenrettslige gjeldsordninger i Nav. Den vil ikke være bindende for noen av aktørene som er involvert. De anbefalte rådgivningsteknikkene, rutinene og fremgangsmåtene er først og fremst ment som utgangspunkter og preferanser i arbeidet ved at den gir anbefalinger om hva som kan og i noen tilfeller bør foreslås for kreditorene.

Sakene på dette feltet kan være svært ulike, og standarden kan derfor måtte fravikes helt eller delvis i mange tilfeller. Omforente grunnregler for hva som er ordentlig og hensiktsmessig opptreden fra partene under forhandlinger, og hvordan et forslag til utenrettslig gjeldsordning kan settes opp, utformes og dokumenteres i normaltillfellene, antas likevel å ha betydelig nytteverdi. Det er således ingen motsetning mellom en ensartet rutine og behovet for fleksibilitet under utforming av individuelle løsningsforslag. Veilederen skal:

- Bidra til mer enhetlig behandling av saker om utenrettslig gjeldsordning
- Øke mulighetene til å komme frem til utenrettslige gjeldsordninger
- Øke kunnskapen om økonomisk rådgivning
- Bidra i arbeidet med opplæring innenfor økonomisk rådgivning
- Bidra til ansvarlig og god rådgivningsskikk
- Motvirke konflikter om innholdet i betalingsforslag

2 DEFINISJONER

Med *utenrettslig gjeldsforhandling* menes enhver reforhandling av gjeldsforpliktelser som ikke reguleres av gjeldsordningsloven eller konkursloven.

Med *utenrettslig gjeldsordning* menes enhver ikke særskilt lovregulert og frivillig betalingsordning mellom skyldneren og dennes kreditorer.

Med *rettslig* eller *offentlig gjeldsordning* menes en frivillig eller tvungen gjeldsordning etter gjeldsordningsloven.

Med *økonomisk rådgivning* og *gjeldsrådgivning* menes bl.a. råd og veiledning gitt av Nav-kontor, herunder juridisk rådgivning, bistand til forhandlinger med kreditorene og utarbeidelse av forslag til utenrettslige gjeldsordninger.

Uttrykket «Utenrettslig gjeldsordning» er ment som en fellesbetegnelse på ordninger utenfor konkurs- og gjeldsordningsloven, altså som ikke er særskilt regulerte. *Utenrettslig* må likevel ikke tolkes som om det ikke gjelder noen rettsregler for slike ordninger. Både avtaleloven, foreldelsesloven, inkassoloven, finansavtaleloven og en rekke andre lover og forskrifter griper på forskjellig vis inn i en utenrettslig gjeldsordning. Det er i veilederen her ikke gjort noe faglig skille mellom betegnelsene «økonomisk rådgivning» og «gjeldsrådgivning», som brukes om hverandre også i praksis. Ved noen Nav-kontorer er likevel betegnelsen «gjeldsrådgivning» reservert for tyngre og mer kompliserte saker.

3 GOD RÅDGIVNINGSSKIKK

Økonomisk rådgiver skal utføre all rådgivning i overensstemmelse med gjeldende krav til forsvarlighet i sosialtjenesten og god rådgivningsskikk. Det skal tas tilbørlig hensyn til partenes behov og interesser, herunder behovet for konfidensialitet. Betalingsforslag skal være balanserte, realistiske og rettferdige.

Det antas å være nyttig og tillitsskapende overfor kreditorene å ha med en kort henvisning til kravene om forsvarlig saksbehandling og god rådgivningsskikk i standarden. Reglene i standarden er ment å skulle bidra til dette formålet.

4 UTENRETTSLIG GJELDSORDNING

4.1 VURDERING AV OM UTENRETTSLIG GJELDSFORHANDLING BØR INNLEDES

Skyldnere som antas å ha varige gjeldsproblemer, jf. gjeldsordningsloven § 1-3, og ellers antas å kunne komme inn under gjeldsordningsloven, bør fortrinnsvis henvises til namsmannen for vurdering av om vilkårene for gjeldsordning er oppfylt.

Dersom gjeldsordning antas å ikke være aktuelt i saken, skal Nav -kontoret vurdere om utenrettslige gjeldsforhandlinger bør innledes.

Ved vurderingen skal det bl.a. legges vekt på brukerens muligheter til å gjennomføre en utenrettslig gjeldsordning, og om saken med hensyn til omfang og vanskelighetsgrad og hvilke kreditorer som er involvert, er egnet for utenrettslig behandling.

Dersom det fremkommer opplysninger som gir grunn til å anta at kreditorene kan ha brutt frarådingsplikt eller avslagsplikt ved tildeling av lån, jf. hhv. gammel og ny finansavtalelov, bør mulighetene for gjeldsreduksjon eller gjeldssletting avklares med aktuelle kreditorer, evt. gjennom Finansklagenemnda, før utenrettslige gjeldsforhandlinger iverksettes eller bruker anbefales å søke om gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, jf. punkt 4.1 fjerde avsnitt.

Det bør avklares om noen av kravene kan være foreldet eller med rimelig grunn er omtvistet før utenrettslige gjeldsforhandlinger igangsettes, jf. også punkt 4.3.8 tredje avsnitt. Omtvistede krav skal søkes avklart, og foreldede krav skal utelates. Krav med tvangsgrunnlag skal ikke anses omtvistet.

Økonomiske rådgivere ved Nav-kontor utfører en rekke ulike oppgaver som ikke omfattes av eller er omtalt i denne standarden. Det understrekes at standarden er kun ment som en veiledning for *utenrettslige gjeldsordninger*, herunder hvordan man kan identifisere saker som egner seg for dette. Dette er en bred vurdering som omfatter forhold både ved brukeren, kreditorene, sakstypen og rådgiveren selv. Det kan også være nødvendig med en del forarbeid i sakene som ikke tas opp i denne standarden. Særlig kan det være nødvendig med en kartlegging av hvem kreditorene er, med mindre skyldneren selv skulle ha full oversikt over dette. Her vil bl.a. gjeldsregistre, kredittopplysningsforetakene og Skatteetaten være viktige.

Vurderingen av om sakstypen egner seg for utenrettslig gjeldsordning med forslag om gjeldssanering er først og fremst knyttet til alvorlighetsgraden og omfanget. Saken må som hovedregel kunne kategoriseres innenfor nivå III, jf. veilederen om grunnleggende økonomisk rådgivning i Nav. Brukeren må altså normalt ha så store betalingsproblemer at det er rimelig å be om sletting av gjeld. Vanligvis vil dette være sammenfallende med varig betalingsudyktighet, slik at brukeren i mange tilfeller også vil kvalifisere for gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. I så fall skal gjeldsordning etter loven være førstevalget. Dette er nytt etter opphevelsen av egenforsøket i gjeldsordningsloven fra 2025. Som hovedregel skal skyldnere som antas å kvalifisere for en rettslig gjeldsordning nå henvises til namsmannen for vurdering uten at utenrettslig gjeldsordning prøves først.

Når det gjelder brukeren, er det viktig å vurdere om denne synes å være i stand til å gjennomføre en gjeldsordning. Dette kan være krevende med hensyn til selvdisiplin, nøyaktighet og evne til langsiktighet. Det bør heller ikke etableres en gjeldsordning for en bruker som har ubehandlede problemer med spilleavhengighet eller misbruk av rusmidler.

Saken bør heller ikke være for vanskelig med hensyn til oversiktighet og antallet kreditorer. Det vil kunne være uforholdsmessig arbeidskrevende å forhandle utenrettslig med svært mange kreditorer, særlig dersom man må gå flere runder, noe som ikke sjelden er nødvendig. Da må andre løsninger forsøkes etablert.

Rådgiveren bør også vurdere egen kompetanse, slik at også sakens vanskelighetsgrad vil være av betydning. Aktuell kapasitet ved Nav-kontoret, herunder eventuell ventetid, bør også trekkes inn i vurderingen.

Når det gjelder kreditorene kan det foruten antallet også ha betydning hvilke typer kreditorer som er involvert. Dersom det er et tungt innslag av ulike offentlige kreditorer, vil dette kunne komplisere og forsinke saken, men de nye reglene i innkrevsloven vil trolig motvirke dette i betydelig grad, jf. den innledende orienteringen her. Det må også vurderes om det igangsatt tvangstiltak som bare kan stoppes av en gjeldsordning, eksempelvis tvangssalg av nøktern bolig eller nøktern og nødvendig bil.

For skyldnere som ikke kan få gjeldsordning må det så langt det er mulig forsøkes istandbrakt en form for utenrettslig gjeldsordning, eventuelt en betalingsordning som gir skyldneren bedre oversikt og kontroll over gjeldssituasjonen og betalingspliktene. Det kan være aktuelt å planlegge for å søke gjeldsordning på et senere tidspunkt, og skyldneren bør da veiledes om hvordan vedkommende best kan komme i posisjon for å få en slik søknad innvilget.

I fjerde avsnitt er det tatt inn en anbefaling om å vurdere hvorvidt enkelte krav kan være oppstått etter brudd på finansforetakets frarådingsplikt eller "avslagsplikt" jf. den nye finansavtaleloven som trådte i kraft 1. januar 2023. Dersom dette fremstår som sannsynlig bør saken forelegges den aktuelle kreditor og eventuelt Finansklagenemnda Bank for utenrettslig gjeldsordning vurderes. I frarådingssaker, som vil være aktuelle for saker hvor lånet er gitt før 1. januar 2023, bør det først avklares om fraråding har skjedd, noe finansinstitusjonen har bevisbyrden for. Derneest bør skyldnerens økonomi, herunder særlig gjelds- og inntektssituasjon, på lånetidspunktet søkes klarlagt. Samme vurdering bør gjøres for lån som omfattes av avslagsplikten, altså lån gitt etter 1. januar 2023, men da vil det altså ikke være tale om å undersøke om fraråding har skjedd.

Dersom kreditten ikke er frarådet eller avslått, og kartleggingen viser at lånet ikke burde vært gitt, bør det rettes en henvendelse til låneinstitusjonen med anmodning om at kravet nedsettes. Kravet kan kreves helt eller delvis nedsatt, alt etter omstendighetene. Dersom finansinstitusjonen avslår dette, bør saken vurderes fremmet for Finansklagenemnda Bank. Grunnen til at denne prosessen bør prøves først, er at den både er raskere og enklere enn en utenrettslig gjeldsordning. Den er også mer rettferdig mot kreditorene, ved at bare de som har gitt lån på sviktende grunnlag rammes av gjeldssaneringen. Dersom saken er åpenbar kan det være mulig å få den løst i nemndas sekretariat, noe som vil gå betydelig raskere enn nemndsbehandling, hvor saksbehandlingstiden kan være opp mot ett år (2026). Merk at det må opprettes én sak for hver kreditor som antas å ha brutt frarådings- eller avslagsplikten. Dette kan være omfattende i saker med mange kreditorer, men det vil likevel som oftest være vesentlig mer effektivt enn en både en utenrettslig gjeldsordning og rettslig gjeldsordning. I åpenbare saker kan det også tenkes at finansforetaket vil være mer samarbeidsvillig, slik at en ensidig avtale om nedsettelse/sletting kan oppnås med denne kreditor.

Frarådingsplikten har, i hvert frem til senere tid, forutsatt at lånekunden har gitt riktige opplysninger i søknaden, bl.a. om gjeld. I en klagesak fra 2019 ble imidlertid dette utgangspunktet nyansert, noe som synes å være en ytterligere innstramming overfor kredittytere som ikke kredittvurderer godt nok. Nemnda la vekt på at utlåner burde ha forstått at det ble gitt feil opplysninger om vesentlige forhold. Da vil det likevel kunne foreligge frarådingsplikt/avslagsplikt. Men låntaker måtte også ta en del av ansvaret selv. Derfor ble kreditten bare redusert med 25 %. Se Finansklagenemnda sak 2019-116.

4.2 IGANGSETTING AV UTENRETTSLIG GJELDSFORHANDLING, ÅPNINGSBREV

Forhandlinger med kreditorene meddeles dem ved et åpningsbrev. Åpningsbrevet skal gi kreditorene et foreløpig beslutningsgrunnlag, bl.a. for vurderingen av berostillelse, se 4.3.1 her, samt gi bruker/rådgiver nok informasjon til å utforme et forslagsbrev, se nærmere punkt 4.4 her.

Åpningsbrevet sendes ut når kreditorfellesskapet er kartlagt, og det skal bare sendes til aktører skyldner med grunn kan antas å ha gjeld til. Hvilke opplysninger som skal gis bør vurderes konkret basert på sakens kompleksitet, omfang og karakter. Opplysninger om sosiale forhold,

helse mv. bør bare gis dersom opplysningene antas å påvirke betalingsevnen og ellers fremstår som strengt nødvendige for kreditorenes vurdering av saken. Legeerklæringer bør bare fremlegges på direkte forespørsel fra kreditor og etter avklaring med bruker. Det bør utvises særlig varsomhet med hvilke opplysninger som sendes ut dersom privatpersoner er blant kreditorene. Nedenforstående opplysninger bør vurderes medtatt i åpningsbrevet:

(1) Grunnleggende opplysninger:

- a) Opplysninger om skyldnerens familiesituasjon og evt. forsørgelsesbyrde, bolig- og arbeidsforhold, utdanning og arbeidspraksis samt andre personlige forhold av betydning for saken, herunder hvilke muligheter skyldneren antas å ha til å betjene gjeld fremover i tid.
- b) Hovedårsaken til at problemene har oppstått, for eksempel arbeidsledighet, tap i næring, for høyt opptak av forbrukskreditter, samlivsbrudd mv.
- c) Inntekter, utgifter og formuesforhold, samt en foreløpig oversikt over gjeld basert på informasjon fra skyldneren og tilgjengelige registerdata. Det bør om mulig settes opp en tabell som viser foreløpig overskudd/underskudd, resultat osv.

(2) En oversikt over dokumentasjoner som er fremlagt/vil bli fremlagt for rådgiveren med spørsmål til kreditorene om disse anses tilfredsstillende. Dokumentasjoner behøver ikke oversendes i åpningsbrevet, med mindre det er særlig krav om dette, men rådgiver skal bekrefte overfor kreditorene at den er fremlagt. Med mindre det fremstår som åpenbart unødvendig skal det også gis opplysninger og fremlegges dokumentasjon om ektefelle eller samboers økonomiske stilling. Det bør da utvises særlig varsomhet med hvilke opplysninger som sendes ut.

(3) I alminnelighet skal bruker fremlegge følgende dokumentasjoner for rådgiver;

- a) Lønnsutskrifter eller annen inntektsdokumentasjon for siste tre mnd.
- b) Skattefastsettelse for siste år
- c) Dokumentasjon på særlige utgifter (utover det som inngår i livsoppholdssats)
- d) Husleie
- e) Verditakst av nyere dato vedrørende evt. formuesgjenstander i aktuelle tilfeller
- f) Sluttinnberetning fra eventuell konkursbehandling
- g) Opplysninger fra kredittopplysningsforetak og evt. gjeldsinformasjonsforetak

(4) Kreditorene bør anmodes om å gi den informasjon som er nødvendig for den videre behandlingen av saken. I alminnelighet skal kreditorene bes om å gi opplysninger om følgende forhold med mindre de er kjent for rådgiver gjennom registersøk eller informasjon fra bruker;

- a) Data for identifikasjon av kravet og dets størrelse pr. åpningsdato
- b) Kravets innfordringsmessige status
- c) Rentebetingelser
- d) Stiftelsesdato
- e) Om det er etablert sikkerhet for kravet
- f) Om delbetaling/dividende evt. vil bli ansett som rente- eller avdragsbetaling
- g) Eventuelle krav til dokumentasjon utover det som allerede er opplyst/fremlagt

(5) Kreditorene skal i åpningsbrevet om nødvendig oppfordres til «fredsplikt» slik som beskrevet under punkt 4.3.1 i standarden her, og anmodes om snarest å tilkjenne sin holdning til oppfordringen.

(6) Åpningsbrevet bør inneholde en foreløpig plan for det videre arbeid i saken, herunder om hva som planlegges gjort med evt. eiendeler samt en tidsplan for arbeidet.

(7) Kreditorene bør gis en frist på minst 3 uker til å gi tilbakemelding på åpningsbrevet. Brevet skal også sendes evt. medforpliktete (kausjonist og medlåntaker), jf. 4.3.5.

(8) Det skal vurderes om det er nødvendig at bruker fritar kreditorene fra taushetsplikt, jf. finansforetaksloven § 16-2, 3. ledd (b), inkassoloven § 28 og forvaltningsloven § 13.

(9) Fullmakt til å opptre på brukers vegne i saken.

(10) Dersom bruker skal opptre på egen vegne i saken, herunder signere utsendelser og motta tilbakemeldinger fra kreditorene, er fullmakt fra bruker ikke nødvendig. Det bør i så fall vurderes nøye om bruker har personlige forutsetninger for å håndtere dette selv.

(11) I enkle og oversiktlige saker, f.eks. uten betalingsevne eller eiendeler som kan beslaglegges, kan åpningsbrevet begrenses til en kort informasjon om skyldneren samt en kravspørsmål. Øvrige opplysninger kan da sendes i forslagsbrevet.

Åpningsbrevet har mange av de samme formålene som namsmannens kunngjøring av at gjeldsforhandlinger er åpnet, og vil normalt være en helt nødvendig del av en utenrettslig gjeldsforhandling. Omfanget av åpningsbrevet bør imidlertid tilpasses den enkelte sak. I noen tilfeller kan det være tilstrekkelig med en kort orientering omkring skyldneren, samt en kravspørsmål. Skal kreditorene vurdere betalingsstopp, berostillelse mv. vil det normalt være nødvendig med mer utfyllende opplysninger. Det viktigste formålet med åpningsbrevet er å:

- Informere om og dokumentere skyldnerens økonomiske og evt. sosiale situasjon.
- *Danne utgangspunkt for kravsberegningen, ved at brevets dato representerer skjæringsdagen med hensyn til beregning av renter og omkostninger mv.*
- Etablere kreditorfellesskapet og legge til rette for en samlet behandling av brukerens gjeldssituasjon. Den enkelte kreditor vil da ha mindre grunn til å frykte forfordeling og vilkårlig betjening av gjeld, og dermed større oppfordring til å avvente tvangstiltak
- Etablere, om mulig, "fryssituasjonen" og innledningen av fredsperioden, jf. punkt 4.3.1, herunder gi kreditorene beslutningsgrunnlag for å vurdere om berostillelse skal aksepteres.

Fritak fra *taushetsplikt* for kreditorene kan være hensiktsmessig for at disse fritt skal kunne diskutere forslaget seg imellom, selv om, i alle fall bankene, i mange tilfeller nok i tilstrekkelig utstrekning kan gjøre dette likevel. Hovedregelen er at finansforetak skal bevare taushet om kundenes personopplysninger, jf. finansforetaksloven § 16-2. En unntakshjemmel finnes i § 16-2 tredje ledd bokstav b. Her fremgår at taushetsplikten ikke er til hinder for at et finansforetak utleverer taushetsbelagte opplysninger om «formålet er å gjennomføre kundeoppdrag og oppgjør av krav fra eller mot kunder, eller annen berettiget ivaretagelse av finansforetakets eller dets kunders interesser». Forarbeidene nevner, at et (legitimt) eksempel er at et finansforetak «har en klar interesse i å kommunisere med et annet finansforetak, for eksempel av hensyn til tapsutsatte kundeengasjementer ...». Lovens ordlyd og forarbeider åpner dermed etter dette for at betalingsforslag kan diskuteres mellom finansforetak, dersom dette er nødvendig for å ivareta finansforetaks interesser og dets interesser overstiger kundens. Det vil det nok ofte gjøre, men dette er altså en vurderingssak. Det anbefales derfor at slikt fritak gis.

For inkassoforetak og offentlige kreditorer gjelder ofte andre og til dels strengere regler om taushetsplikt. Merk imidlertid at privatpersoner ikke har noen taushetsplikt. Det bør derfor vises ekstra varsomhet med hensyn til hvilke opplysninger som sendes ut til f.eks. kausjonister, medlåntakere mv. Dette bør avklares med skyldneren. Enkelte opplysninger kan være av en slik karakter at de er problematiske å sende ut selv om det ikke er grunn til å frykte at de vil bli brakt til uvedkommende.

De økonomiske opplysningene i åpningsbrevet må gi kreditorene tilstrekkelig informasjon til å vurdere om eventuell betalingsstans eller delbetaling skal aksepteres og om pågang kan stilles i bero. Det må også stilles tilstrekkelige spørsmål til kreditorene til at et forslagsbrev kan utarbeides.

Merk at enkelte kreditorer kan ha særlige krav til hvilke opplysninger og dokumentasjoner de ønsker også i den første henvendelsen. Særlig hvis det anmodes om berostillelse.

4.3 OM GJELDSFORHANDLINGENE OG GJELDSFORHANDLINGSPERIODEN

4.3.1 ANMODNING OG BEROSTILLELSE OG BETALINGSUTSETTELSE

Under gjeldsforhandlingene bør begge parter bidra til at saken stilles mest mulig i bero i inntil 4 måneder, slik at ikke noen kreditor blir utilbørlig begunstiget eller neglisjert. For uprioriterte krav skal det om nødvendig søkes etablert en midlertidig betalingsordning med fordeling av overskudd etter dividendeprinsippet, jf. dekningsloven § 2-7, 4. ledd. Bruker bør innvilges betalingsutsettelse under gjeldsforhandlingene med den delen av gjelden som da ikke blir betjent.

Kreditorer som har mottatt åpningsbrev bør ikke iverksette nye inndrivings tiltak i gjeldsforhandlingsperioden, og eventuell igangsatt tvangsfullbyrdelse bør stilles i bero. Dette gjelder også overfor eventuelle kausjonister og andre medforpliktete.

Åpenbare brudd på reglene om god inkassoskikk bør påtales overfor kreditor og i alvorlige tilfeller også meldes til Finanstilsynet eller Finansklagenemnda Inkasso, se nærmere nettside.

Dette punkt inneholder en oppfordring til kreditorene om å bidra til arbeidsro og likebehandling under gjeldsforhandlingene ved å gi bruker betalingsutsettelse med det som ikke kan betales, unngå tvangstiltak mv. Dette tiltaket har også en side til de øvrige kreditorene ved at det bidrar til likebehandling.

Når gjeldsforhandlinger er innledet vil det for brukere med økonomisk overskudd utover nødvendig livsopphold/boutgifter normalt være hensiktsmessig å innføre betalingsstans, eller såkalt "kontrollert mislighold" iht. dekningsloven § 2-7, 4. ledd. En slik løsning synes å være den beste løsningen dersom kreditorsammensetningen mv. gjør dette mulig. Utleggstrekk kan da unngås, kreditorene likebehandles, det blir intet å etterbetale og faren for at midlene går til forbruk eller at det oppstår mistillit fra kreditorene, unngås.¹ Også den nye Innkreivingsmyndigheten, jf. innledningsvis her, må forholde seg til forbudet mot utleggstrekk i § 2-7 (4) dersom det ikke er prioriterte krav involvert. Et alternativ kan også være å sette pengene inn på en midlertidig konto som kreditorene forplikter seg til å ikke søke dekning i.

I gjeldsordningsloven er denne problemstillingen løst ved tvungen betalingsutsettelse samtidig som namsmannen tar vare på overskuddet ved «sikringstrekk» i lønn mv. Disponeringen av midlene inntas deretter i forslaget, jf. § 3-4 i gjeldsordningsloven.

Det er imidlertid grunn til å tro at kreditorene vil ha svakere insitament til å være raskt ute med å be om utleggstrekk etter at den nye ordningen etter innkreivingsloven med forholdsmessig dekning. Etter gammel ordning med tidsprioritet var det viktig å komme først med trekket, slik at likestilte kreditorer måtte vente til toårsperioden løp ut.

I utredningen av ny inkassolov ² ble det foreslått regler om betalingsstans, men forslaget ble ikke videreført i proposisjonen:

«Under utenrettslige gjeldsforhandlinger skal inndrivningen stanses i en periode på inntil fire måneder dersom skyldneren eller skyldnerens representant har bedt om det» (side 158).

4.3.2 AVKLARING AV IKKE-BEROSTILTE KRAV

Rådgiver bør snarest igangsette separate forhandlinger for å avklare behandlingen av krav og dekningsprosesser som ikke blir berostilt i gjeldsforhandlingsperioden. Dette gjelder særlig når tvangssalg av bolig eller andre eiendeler er igangsatt eller varslet.

¹ For veiledning omkring kriteriene for «kontrollert mislighold», se f.eks. LG-1998-1353 og LB-2025-151487.

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/gjennomgaelse-av-narmere-angitte-problemstillinger-om-inkassoloven/id2687939/>,

Dersom en eller flere kreditorer ikke går med på berostillelse under forhandlingene, vil det normalt være viktig å raskt avklare hva som skjer med de aktuelle kravene. I noen tilfeller vil dette haste, f.eks. dersom én kreditor er i ferd med å skaffe seg sikkerhet for sitt krav ved utleggspant eller at det nærmer seg tvangsrealisasjon av en nøktern bolig eller andre eiendeler som skyldner har mulighet til og vil beholde. Som nevnt i forrige punkt vil det etter iverksettelsen av innkrevingsloven trolig ikke være like presserende med utleggstrekk, idet dette etter den nye ordningen ikke gir tidsprioritet. Se også kommentarer til 4.3.3 og 4.3.4.

4.3.3 BEHANDLING AV UTLEGGSTREKK UNDER GJELDSFORHANDLINGENE

Under *gjeldsforhandlingene* skal eventuelt utleggstrekk normalt fortsette å løpe. Dette gjelder både trekk etter gammel og ny trekkordning, jf. nærmere kommentarene til punktet her og til 4.4.8.2.

Gjeldsforhandlingene skal avklare hva som skal skje med utleggstrekk under *gjeldsordningen* og dette skal innarbeides i betalingsforslaget, jf. punkt 4.4.8.2.

Fra 2026 er det ved den nye innkrevingsloven innført en ny ordning for utleggstrekk, hvor det bare skal være ett trekk og uten sluttdato. Ordningen iverksettes gradvis utover i 2026. Situasjonen utover i 2026 kan dermed være at noen har trekk etter gammel ordning, og noen etter ny. Den er den myndighet som første nedlegger trekk som avgjør størrelsen på trekket.

I tidligere utgaver av veilederen her ble det anbefalt å la utleggstrekk for prioriterte krav, jf. dekningsloven § 2-8, som hovedregel fortsette som før i forhandlingsperioden. For trekk på grunnlag av uprioriterte krav ble det anbefalt å avklare om utleggshaver kunne være villig til å tilbakekalle utleggstrekket før trekkperiodens utløp og delta i en evt. gjeldsordning dersom samtlige øvrige kreditorer sa seg villig til å avstå fra dekningsaksjoner. Bakgrunnen for dette var å hindre kappløp mellom kreditorene for å få utleggstrekk. Dersom det ikke var mulig å få aksept for dette, ble det anbefalt å også la utleggstrekk for uprioriterte krav løpe ut trekkperioden, og at kravet deretter ble «innbakt» i den eventuelle gjeldsordningen.

Spørsmålet er om innføringen av ny trekkordning gir grunn til å se annerledes på dette. En viktig endring er at utleggstrekket nå ikke vil ha noen sluttdato – det løper til gjelden er betalt. Samtidig kan kreditorer med trekk risikere at det kommer nye krav inn i trekket. Disse vil få forholdsmessig dekning, og ikke dekning etter tidsprioritet. Det første trekket vil dermed bli redusert. Denne ordningen legger derfor bedre til rette for at kreditor og skyldner kan forsøke utenrettslige ordninger, uten at én kreditor trenger å være bekymret for at andre kreditorer som begjærer utlegg kommer foran. Denne fordelingen er i samsvar med den måten skyldnerens midler fordeles på under gjeldsordning, samt ved frivillig gjeldsbetjening etter dekningsloven § 2-7 fjerde ledd. Ved at utleggshaver ikke risikerer å miste sin «plass i køen» kan det tenkes at denne er mer villig å trekke utlegget for å delta i gjeldsforhandlingen på linje med kreditorer som ikke har trekk.

Det er likevel neppe av noen stor betydning for muligheten til å komme frem til en gjeldsordning at utleggshaver tilbakekaller utleggstrekket allerede under forhandlingene, selv om dette skulle være mulig å komme til enighet om. Dessuten vil det, dersom utleggstrekk skulle stanses under forhandlingene, uansett om det blir enighet om en gjeldsordning eller ikke, også være nødvendig å sette av beløpet som ikke lenger trekkes på en eller annen måte til fordel for denne kreditor. Hva som skal skje med trekket under *gjeldsordningen* må uansett avklares med kreditor(ene), noe som vil være en viktig del av gjeldsforhandlingene. Det anbefales derfor ikke å sette i gang forhandlinger om tilbakekall av utleggstrekk i forhandlingsperioden.³

³ Dette gjelder naturligvis ikke dersom trekket kan være for høyt eller at det er andre grunner til å be om å få trekket endret. I slike tilfeller bør det på vanlig måte søkes å få til nødvendige justeringer eller bortfall av trekket. Tidligere hadde hver trekkmyndighet ansvaret for å fastsette trekkets størrelse. Etter den nye ordningen skal Innkrevingsmyndigheten alltid ha ansvaret for trekkets størrelse når trekket inneholder krav fra Innkrevingsmyndigheten, mens namsmannen vil ha ansvaret der det bare er krav gjennom denne som skal trekkes. Når Innkrevingsmyndighetens krav eventuelt er gjort

4.3.4 UBEHANDLEDE BEGJÆRINGER OM UTLEGG

Dersom det foreligger begjæring om utlegg som er ikke er behandlet av namsmannen når åpningsbrev mottas, skal det undersøkes om den utleggssøkende kreditor er villig til å stille denne i bero i gjeldsforhandlingsperioden, jf. punkt 4.3.1 foran.

Kreditor bør oppfordres til å stille ubehandlede utleggsbegjæringer i bero når det er innledet gjeldsforhandlinger, og heller ikke sende nye begjæringer. Problemet med dette er at en ikke vet om alle kreditorer vil følge denne oppfordringen og derved kan komme seg foran i køen. Dette kan ha stor økonomisk betydning for den enkelte kreditor, særlig ved utleggspant. Det er imidlertid vanskelig å se noen annen løsning på dette utover en oppfordring til den aktuelle kreditor. Det er jo forståelig at kreditorene vil sikre sine krav best mulig. Eksempelvis må inkassoforetakene også ta hensyn til sine oppdragsgivere.

Vær oppmerksom på at kreditor etter den nye trekkordningen vil være sikker på å få delta i utleggstrekket ved at det nå skal skje en forholdsmessig fordeling og ikke fordeling etter prioritet. Dette vil redusere incentivet til å være raskt ute med begjæring om utlegg, jf. forrige punkt. Kreditorene vil kunne vurdere minnelige løsninger uten å risikere at andre kreditorer begjærer utlegg til fortrengsel for deres rett til en forholdsmessig andel av et eventuelt utleggstrekk.

Eksempel: Det er to krav med samme prioritet etter dekningsloven § 2-8 første og andre ledd, hvorav A var totalt 20 000 kroner ved beslutning, og B 10 000 kroner ved inntreden 3 måneder senere. Månedlig trekkbeløp er 3 000 kroner. Ved fordelingen etter inntreden av krav B, får krav A 2 000 kroner per måned, krav B 1 000 kroner. Det tas ikke hensyn til at krav A er blitt delvis dekket av utleggstrekket før krav B trådte inn. Krav med samme prioritet etter første og andre ledd vil dermed i mange tilfeller oppnå full dekning i samme rekkefølge som de ble lagt til i trekket. Se nærmere i Prop.37 L (2024-2025) side 354.

4.3.5 SOLIDARISK ANSVARLIGE

Eventuelle kausjonister eller andre solidarisk ansvarlige skal på linje med andre kreditorer varsles om at det er innledet forhandlinger om utenrettslig gjeldsordning og om nødvendig oppfordres til å redegjøre for sin vurdering av saken. Det kan også vurderes om frarådingsplikt/avslagsplikt er overholdt overfor disse, jf. gammel finansavtaleloven § 60/ny finansavtalelov § 6-1 fjerde ledd.

Dette kan være (1) ordinære kausjonister eller (2) realkausjonister, altså personer som har stilt sikkerhet for en eller flere av skyldnerens gjeldsposter i form av pant i bolig eller andre eiendeler. Det kan også være (3) medlåntakere, eksempelvis tidligere eller nåværende ektefelle eller samboer, samt (4) personer som er idømt erstatningskrav eller liknende solidarisk med skyldner, for eksempel etter straffbare handlinger. Normalt må disse orienteres om forhandlingene da en gjeldsordning vil få direkte følger for deres ansvar. Normalt vil det bli rettet pågang mot solidarskyldner når (hoved)skyldneren erklærer seg betalingsudyktig. Det kan f.eks. være aktuelt å etablere en samordnet betalingsavtale hvor medskyldner bidrar.

4.3.6 OM SKYLDNERENS PLIKTER UNDER GJELDSFORHANDLINGENE

I gjeldsforhandlingsperioden skal brukeren avsette alle midler utover nødvendig livsopphold til fordel for kreditorene i samsvar med gjeldsordningsloven § 3-5.

Brukeren skal under gjeldsforhandlingene utnytte sitt inntekspotensial i størst mulig grad, herunder utnytte eller gjøre gjeldende økonomiske rettigheter som underholdsbidrag, bostøtte, grunn- og hjelpestønad mv. Gjeldsordningsloven § 3-5 gjelder så langt den passer. Det skal ses bort fra inntekter fra sosialstønad.

opp, og trekket skal gå til å dekke krav der alminnelig namsmann har truffet trekkbeslutningen, vil også ansvaret for trekkets størrelse mv. flyttes (evt. tilbake) til alminnelig namsmann.

Løpende nødvendige utgifter skal betales punktlig, og brukeren skal heller ikke stifte eller pådra seg ny gjeld med unntak av i strengt nødvendige tilfeller etter avtale med rådgiver.

Det skal straks iverksettes eller tilbys salg av evt. eiendeler som åpenbart ikke kan beholdes etter dekningslovens regler. Evt. overskudd fra inntekter, samt evt. proveny etter salg av eiendeler skal brukeren reservere for kreditorene så langt det er mulig. Overskudd kan på forsvarlig måte likevel brukes til å komme à jour med løpende nødvendige utgifter, herunder ubetalte regninger som gjelder nødvendige varer eller tjenester.

Bruker skal på egnet måte evt. etter forespørsel fra en kreditor bidra til at krav som skal delta i forhandlingene ikke blir foreldet under forhandlingene. Dette f.eks. kan skje ved utstedelse av gjeldsbrev eller annen skriftlig erkjennelse overfor kreditorene.

Når gjeldsforhandlinger er innledet, vil det for brukere med økonomisk overskudd utover nødvendig livsopphold/boutgifter, normalt være hensiktsmessig å innføre betalingsstans, eller såkalt "kontrollert mislighold" iht. dekningsloven § 2-7, 4. ledd, se punkt 4.3.1 med kommentarer. Dersom det innføres betalingsstans vil det være nødvendig å ta vare på overskuddet på en eller annen måte for å sikre at det kommer kreditorene til gode når forhandlingene avsluttes. Det mest hensiktsmessige synes å være at skyldneren sørger for å sette overskuddet inn på konto. Kreditorene kan også varsles om dette og kan bes om å avgi en erklæring på en slik konto ikke vil bli forsøkt beslaglagt. En slik erklæring vil være bindende for kreditor og må legges til grunn av namsmyndighetene.

I gjeldsordningsloven er dette løst ved tvungen betalingsutsettelse samtidig som namsmannen tar vare på overskuddet ved trekk i lønn mv., som etter vedtakelsen av innkrevsloven har fått betegnelsen «sikringstrekk», jf. gjeldsordningsloven § 3-3.

Det er viktig at bruker utnytter sitt inntekspotensial under gjeldsforhandlingene, selv om dette ikke i alle tilfeller kommer brukeren selv til gode. Bruker må ikke stifte ny gjeld med mindre det er strengt nødvendig, eller misligholde forpliktelser som husleie, strøm, underholdsbidrag eller andre nødvendighetsutgifter. Dette bidrar til å skape tillit mellom bruker og kreditorer. Dette er også prinsippet i gjeldsordningsloven.

Bruker som skal foreslå lettelser i sine gjeldsforpliktelser må normalt selge eiendeler som ikke er nødvendig for livsopphold, jf. dekningsloven § 2-3 og gjeldsordningsloven § 4-5. Dette må rådgiver vurdere og veilede bruker om som selv sørge for gjennomføringen. Dersom krav nærmer seg foreldelse bør bruker etter forespørsel fra kreditorene eller når det iverksettes tiltak for å avbryte foreldelsesfrist, rådes til å erkjenne kravet ved gjeldsbrev el.l. Det bør ikke trekkes inn i vurderingen om skyldner mottar sosialstøtte.

4.3.7 IGANGSATT TVANGSREALISASJON AV FORMUESGODER SOM ØNSKES BEHOLDT

Dersom det er igangsatt tvangsrealisasjon av formuesgoder brukeren ønsker å forhandle om å beholde, bør den aktuelle kreditor stille saken i bero i gjeldsforhandlingsperioden. Dette gjelder særlig bolig som er nødvendig for brukeren og/eller dennes husstand, jf. punkt 4.3.1 foran.

Tvangsrealisasjon av eiendeler bruker ønsker å forhandle om å få beholde bør stilles i bero til man ser utfallet av forhandlingene. Det er viktig at det igangsettes forhandlinger snarest med kreditorer som er i gang med eller har bebudet tvangssalg mv., slik at dette kan utsettes under gjeldsforhandlingene, se også punkt 4.3.2 foran med kommentarer. Også her kan det hentes argumentasjon fra Inkassorapporten (side 41), jf. kommentarene til punkt 4.3.1 foran.

4.3.8 KREDITORENES TILBAKEMELDING PÅ ÅPNINGSBREVET

Kreditor bør snarest og senest innen en angitt frist besvare åpningsbrevet og gi informasjonen som etterspørres i brevet. Andre henvendelser fra bruker eller dennes fullmektig i saken bør besvares uten ugrunnet opphold.

Dokumentasjon som er bekreftet fremlagt for rådgiver, bør i alminnelighet ikke kreves sendt kreditorene i tillegg, jf. punkt 4.2 (2) foran.

Kreditor bør vurdere om hele eller deler av krav er foreldet, og i så fall varsle om dette og ikke innmelde kravet for deltakelse i en eventuell utenrettslig gjeldsordning. Kreditorene bør bidra til at eventuelle omtvistede krav blir avklart.

Utlegg bør ikke begjæres etter mottatt åpningsbrev.

Hensikten med første avsnitt er å sikre best mulig fremdrift i saken, noe som også er fordelaktig for kreditorene. Etter annet ledd skal kreditor normalt anse det som tilstrekkelig at dokumentasjoner er fremlagt og bekreftet av rådgiver. For krav som innkreves av Innkrevingsmyndigheten kan dette være annerledes. Også tredje ledd om å la være å innmelde foreldede krav skulle være uproblematisk å oppfylle for kreditorene. Det er for øvrig ansett å være i strid med god inkassoskikk å innkreve foreldede krav. Dette bør også gjelde for den nye Innkrevingsmyndigheten selv om inkassoloven ikke gjelder for den. Det er neppe i samsvar med god forvaltningsskikk å innkreve foreldede krav. Anbefalingen her kan være vel så viktig for kreditorfellesskapet som for skyldner, ved at et foreldet krav urettmessig vil "spise av lasset" og dermed gå ut over den samlede dividenden som kan tilbys kreditorfellesskapet.

4.4 OM FORSLAGET TIL GJELDSORDNING

Denne delen av veilederen inneholder en liste over materielle forhold som i normaltillfellene bør behandles og avklares i forslagsbrevet. Merk at dette brevet vil også være avtaledokumentet etter at det er akseptert av kreditorene. Det er derfor viktig at det er så omfattende og presist at kreditorene kan ta stilling til saken på grunnlag av dokumentet. Tanken er at det da ikke skal være nødvendig med en egen avtale om utenrettslig gjeldsordning, noe som vi være arbeidsbesparende. Et forslag som er akseptert vil fungere som en juridisk bindende avtale mellom skyldneren og dennes kreditorer.

Dette dreier seg altså om hva som i utgangspunktet bør foreslås. Flere av forslagene er utformet etter mønster av gjeldsordningsloven. Dette er fordelaktig av flere grunner, herunder at bestemmelsene i gjeldsordningsloven er kjent for kreditorene, at de er utprøvd over lang tid og at det foreligger en betydelig praksis hvor en rekke sider ved de ulike bestemmelsene er avklart.

Det kan i enkelte saker være nødvendig å gjøre betydelig avvik fra utgangspunktet, f.eks. dersom Innkrevingsmyndigheten eller Nav er involvert på kreditorsiden.

4.4.1 FASTSETTELSE AV LIVSOPPHOLDSSATS

Livsoppholdssatsen skal fastsettes med utgangspunkt i forskrift om livsoppholdssatser ved gjeldsordning og utleggstrekk, jf. FOR-2014-06-13-724. Dersom det foreslås avsatt midler utover standardsatsene, skal dette begrunnes i samsvar med forskriften § 2 tredje punktum.

Det er en omfattende praksis for at livsoppholdssatsene som brukes ved gjeldsordning og utlegg også aksepteres i utenrettslige gjeldsordninger. Det anbefales derfor å ta utgangspunkt i disse når livsoppholdsutgifter skal foreslås. Dersom nedbetalingsperioden blir vesentlig over 5 år kan det være hensiktsmessig å øke satsen noe fra utgangspunktet. Det er betydelig rettspraksis omkring livsoppholdssatser i gjeldsordningssaker som kan være veiledende. For nyere praksis omkring tillegg for sykdomsutgifter se bl.a. HR-2025-340-U. Merk også BFDs rundskriv Q-03/2022 om beregning av strømutgifter.

4.4.2 FASTSETTELSE AV BOLIGUTGIFTER – LEIEBOLIG

Husleieutgiftene skal være rimelige i forhold til skyldneren og dennes husstands behov. Dersom det ikke oppnås enighet om hvilken husleie som skal legges til grunn i avtalen, bør lokal praksis i gjeldsordningssaker/utleggstreksaker være veiledende.

Ved vurderingen av boligutgifter anbefales det også å ta utgangspunkt i praksis etter gjeldsordningsloven. Det er ikke fastsatt noen felles satser for boligutgifter, men det finnes en rekke nettstedene som oppgir gjennomsnittlige utleiepriser som kan gi god veiledning. Se f.eks. SSB sin leiemarkedsundersøkelse for 2025,⁴ som bl.a. viser at en toroms leilighet i Oslo kostet gjennomsnittlig kr 15 260 pr mnd., mens gjennomsnittet for hele landet var kr 11 790 for en slik bolig. Om praktisk anvendelse av tallene fra leiemarkedsundersøkelsen, se for eksempel sak for Helgeland tingrett THEL-2023-51633. Namsmenn og Nav-kontor har gjerne også egne lokale satser.

4.4.3 BEHANDLING AV EIERBOLIG

Dersom skyldneren ønsker å beholde eiet bolig, bør det ved vurderingen tas utgangspunkt i gjeldsordningsloven § 4-4, jf. § 4-8 første ledd, og praksis som foreligger etter disse bestemmelsene.

Eiet bolig skal takseres eller verdivurderes av eiendomsmegler med mindre partene blir enige om verdien. Dersom det foreligger en takst som er mindre enn seks måneder gammel, bør denne legges til grunn for verdifastsettelsen med mindre det er særskilt grunn til å tro at taksten ikke gjenspeiler aktuell markedsverdi. Eventuell kostnad ved verdivurderingen dekkes dersom mulig av skyldneren.

Gjeldsordningsloven § 4-4 er en velkjent bestemmelse for kreditorene som det er god aksept for. Dersom boligen skal foreslås beholdt, anbefales det som utgangspunkt at den verdsettes og at det kun betales renter innenfor panteverdien så lenge avtalen løper. Dette er samme prinsipp som i gjeldsordningssaker, jf. gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd bokstav a. Også her finnes det en omfattende rettspraksis.

4.4.4 BEHANDLING AV BIL OG ANDRE TRANSPORTMIDLER

Dersom skyldneren eier bil eller andre transportmidler som ønskes beholdt, bør vurderingen av dette skje etter reglene i gjeldsordningsloven § 4-5. Dersom det ikke oppnås enighet om verdien, skal den fastsettes på betryggende måte av en tredjeperson som partene godkjenner, f.eks. en bilforhandler. Eventuell kostnad ved verdivurderingen dekkes av skyldneren. Dersom bil mv. foreslås beholdt, skal livsoppholdssatsen i samsvar med praksis etter gjeldsordningsloven reduseres med utgiftene til kollektivtransport før bilutgifter tillegges (jf. neste avsnitt) med mindre kollektivtransport er nødvendig for å komme til og fra arbeid eller annen nødvendig reise.

Det skal på samme måte som etter gjeldsordningsloven også settes av et rimelig beløp til dekning av nødvendige utgifter ved bilholdet, så som forsikringspremie, avgifter, og drifts- og vedlikeholdsutgifter mv. Beløpet fastsettes etter en konkret vurdering av nødvendig omfang av kjøringen, drivstoffbehov mv.

Dersom skyldner er avhengig av bil og bilens verdi ikke betydelig overstiger 1G, bør det vurderes å foreslå at denne likevel skal beholdes dersom den er pantsatt og tilbakelevering ikke frigjør midler til innkjøp av en annen bil. Det skal i slike tilfeller vurderes å om mulig kompensere for denne fordelene, for eksempel ved forslag om forlenget gjeldsordningsperiode, økning av dividende e.l.

Firmabil som ikke brukes privat skal ikke berøres av gjeldsordningen.

Skyldnerens øvrige løsøre vurderes i samsvar med reglene i gjeldsordningsloven § 4-5, jf. også dekningsloven § 2-3.

I tilfeller hvor skyldneren er avhengig av bil eller annet transportmiddel bør også praksis etter gjeldsordningsloven følges. Denne åpner for at bil med verdi inntil 1G kan beholdes og er dermed noe mer «generøs» enn dekningsloven hvor grensen er 2/3G. For nyere

⁴ [Leiemarkedsundersøkelsen – SSB](#)

praksis etter gjeldsordningsloven, se bl.a. LB-2023-54883. Det er i slike tilfeller viktig å ta høyde for driftsutgifter. Slike utgifter inngår ikke i satsene etter livsoppholdsforskriften. Bare dersom bilholdet gjør det overflødig å reise kollektivt bør livsoppholdssatsen reduseres med anslåtte utgifter til kollektivtransport. Både bil og kollektivtransport kan bl.a. være nødvendig for en person som er avhengig av å kjøre barn til barnehage men ikke kan kjøre til jobb, f.eks. på grunn av manglende parkeringsmuligheter el.l.

4.4.5 HEVING OG ENDRING AV UTENRETTLIG GJELDSORDNING

En utenrettslig gjeldsordning skal inneholde bestemmelser som regulerer partenes adgang til reforhandling som følge av endrede økonomiske forutsetninger hos skyldner, jf. forslagsbrevet, punkt 4.4.8.1 bokstav k). Det skal som hovedregel foreslås bestemmelser som medfører at:

- 1) Gjeldsordningen kan endres i skyldners favør dersom det inntreffer sykdom, arbeidsledighet, samlivsbrudd, økning i nødvendige utgifter eller andre uforskyldte omstendigheter som ikke kunne forutses og som medfører at avtalen ikke lengre kan oppfylles etter sitt innhold. Evt. dividendebetaling kan da reduseres eller stanses, uten at avtaleperioden forlenges. Skyldneren skal i slike tilfeller uten opphold varsle kreditorene om det inntrufne, og om nødvendig snarest utsende et nytt betalingsforslag med dokumentasjon på inntektsbortfall, utgiftsøkning el.l.
- 2) Gjeldsordningen kan endres i kreditorenes favør dersom det inntreffer omstendigheter som medfører at skyldner kan betale vesentlig mer til kreditorene enn forutsatt i avtalen. Evt. dividende kan da økes, men avtaleperioden skal ikke forlenges. Verdistigning på bolig skal i samsvar med gjeldsordningsloven ikke anses som grunnlag for endring.
- 3) En kreditor kan bare heve avtalen ved grovt mislighold av betalingsplikten eller andre plikter etter avtalen, samt ved uredelighet begått mot vedkommende kreditor.
- 4) En kreditor kan ikke heve avtalen på grunn av brukers mislighold overfor en annen kreditor.

Ved vurderinger etter denne paragraf, herunder om hva som bør regnes som grovt mislighold eller hva som er uredelig opptreden, bør praksis etter gjeldsordningsloven være veiledende.

Skyldneren skal i samsvar med gjeldsordningsloven § 6-4 forplikte seg til å innen rimelig tid og på betryggende måte varsle samtlige kreditorer dersom det inntreffer omstendigheter som kan gi kreditorene rett til å få avtalen endret.

Kreditorer som deltar i gjeldsordningen, kan når som helst i avtaleperioden kreve en oppdatert og dokumentert oversikt over skyldnerens økonomiske stilling.

Når det inngås avtaler som strekker seg over lang tid er det helt nødvendig å innta særlige bestemmelser om hva som skal skje dersom de økonomiske forutsetningene for avtalen endrer seg. For gjeldsordninger som skal strekke seg over 5-6 år eller lengre, vil det i de fleste tilfellene skje endringer i betalingsevnen som fører til at betalingsplanen må endres. Dette ses tydelig i saker etter gjeldsordningsloven, hvor det er svært mange endringssaker. Det må derfor antas at også mange utenrettslige avtaler vil måtte endres i avtaletiden. Det er på bakgrunn av erfaringer fra gjeldsordningsloven videre grunn til å anta at de fleste endringer vil være i kreditorenes disfavør. Dette har sammenheng med at det er langt større sjanse for at skyldneres situasjon forverres enn at den forbedres. Det er nok også en viss "underrapportering" av forhold som bedrer betalingsevnen.

Et særlig hensyn i utenrettslige ordninger er at det ikke finnes noen instans som kan endre eller oppheve hele gjeldsordningen. Heving vil måtte skje enkeltvis og vil bare gjelde avtalen mellom skyldneren og den "hevende" kreditor. En utenrettslig gjeldsordning er i realiteten og rettslig sett en rekke enkeltavtaler mellom bruker og hver kreditor, og det finnes ingen hjemmel for å foreta en kollektiv opphevelse.

Dersom det ikke gjøres noen særskilt regulering av misligholdssituasjonen mv., vil alminnelige avtalerettslige regler, herunder først og fremst avtaleloven, gjelde for ordningen. Dette betyr bl.a. at det lett kan oppstå uklarheter. Men som hovedregel vil ethvert vesentlig mislighold føre til at det kan kreves heving av avtalen. Det vil da kunne være tilstrekkelig med 3-4 terminers forsinkelse. Årsaken til misligholdet vil være mindre

relevant. Skyldneren kan ikke som i saker etter gjeldsordningsloven unnskylde seg med sykdom, samlivsbrudd eller arbeidsledighet. Det kan dessuten oppstå tolkningstvil omkring anvendelse av en rekke regler som kommer inn, f.eks. omkring krav til lojalitet i kontraktsforhold, bristende forutsetninger, force majeure, avtaleloven § 36 om urimelige avtaler osv. Se for eksempel Rt-1998-333 hvor en utenrettslig ordning ble hevet med hjemmel i avtaleloven § 33.

Den beste løsningen synes å være at det tas inn et eget punkt i forslagsbrevet med bestemmelser om endring, heving osv. Avtalen anbefales her å følge gjeldsordningslovens prinsipp om å beskytte skyldner mot urimelige konsekvenser av uforskyldt betalingsmislighold, uhell, sykdom mv. Det er viktig at dette er balansert mellom partene. Kreditorerne bør for eksempel ikke få fordelene av inntektsøkning, men ikke måtte ta risikoen for inntektsbortfall, og brukeren bør ikke få slippe konsekvensen av inntektsbortfall uten å måtte gi fra seg et uventet overskudd.

I saker etter gjeldsordningsloven er de ulike endringssituasjoner grundig regulerte. Endringer initiert av skylder beskrives i § 6-1, og initiert av kreditor i § 6-2. Når det gjelder endringer i skyldnerens disfavør ligger lista en del høyere enn i motsatt fall ("vesentlig", "grovt" "uredelig"). Dersom skyldneren uforskyldt mister betalingsevne ved bortfall av inntekter eller økte utgifter, har denne rett til å fortsette ordningen med redusert eller bortfalt dividende. Dette er altså kreditorenes risiko. Dersom skyldneren selvforskyldt mister sin betalingsevne eller misligholder gjeldsordningen, må forholdet rettes opp ved en form for etterbetaling eller vanligst – forlengelse av gjeldsordningen. Ellers kan ordningen gå tapt. Dersom det inntreffer vesentlige forbedringer i skyldnerens økonomiske stilling kan gjeldsordningen på tilsvarende vis krevet endret ved at f.eks. dividende innføres eller økes. Dersom skyldneren misligholder avtalen grovt eller er uredelig, kan hele gjeldsordningen oppheves etter begjæring fra én av de deltakende kreditorer.

Bestemmelsen i tredje avsnitt anbefaler at det tas inn i gjeldsordningen at skyldneren skal varsle om forhold som kan lede til endring av avtalen. En slik plikt foreligger neppe dersom den ikke er avtalt. En liknende bestemmelse finnes i gjeldsordningsloven (§ 6-4). I fjerde avsnitt anbefales det inntatt et punkt om at kreditorerne underveis i gjeldsordningen kan kontrollere skylders økonomiske forhold.

4.4.6 OM KRAVSBEHANDLINGEN

4.4.6.1 HOVEDREGLER OM KRAVSBEHANDLINGEN

Behandlingen av privatrettslige krav skal bygge på dividendeprinsippet, jf. gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd.

Alle kreditorer skal som utgangspunkt likebehandles med unntak av følgende kravstyper;

- a) Fordringer sikret ved panterett i bolig som skal beholdes skal som hovedregel behandles i samsvar med gjeldsordningsloven 4-8 første ledd bokstav a.
- b) Fordringer sikret ved panterett i bil eller annet transportmiddel som skal beholdes, skal som hovedregel behandles i samsvar med gjeldsordningsloven § 4-8 første ledd bokstav b.
- c) Visse krav som Nav og Innkreivingsmyndigheten har ansvar for, skal behandles som beskrevet i punkt 4.4.6.2 til 4.4.6.9 nedenfor og i samsvar med disse kreditorenes evt. anvisninger.
- d) Krav under kr 1 000 bør foreslås gitt full dekning dersom det er nødvendig eller særlig hensiktsmessig mht. til gjeldsforhandlingene. Det bør som hovedregel ikke foreslås dekning av krav dersom dividenden vil utgjøre mindre enn kr 25,00 pr mnd.
- e) Gjeldsordningen skal inneholde bestemmelse om, og ta hensyn til, kausjonistens forhold og stilling til gjeldsordningen, herunder evt. betalingsplikt. Krav mot skyldneren i form av kausjon eller medskyldneransvar behandles i samsvar med gjeldsordningslovens regler.
- f) Krav som er foreldet skal ikke delta i gjeldsordningen.

Et sentralt og tidvis vanskelig tema ved utforming av forslag til utenrettslig gjeldsordning er behandlingen av de ulike kravene. Krav skal som hovedregel behandles likt, men kan måtte behandles ulikt etter en rekke kriterier, som sikkerhet (f.eks. pantelikret bil- eller boliggjeld), prioritet ved utleggstrekk (f.eks. barnebidrag), om kravet er betaling for nødvendighetsvarer eller nødvendighetstjenester (f.eks. strøm), om kravet er av en type som overhodet ikke *kan* nedsettes av kreditor (f.eks. bot), osv.

Det er foreløpig ikke klart hvordan Innkrevingsmyndigheten vil stille seg til behandlingen av de enkelte kravene. Det er derfor viktig å ta kontakt med myndigheten omkring dette før forslag utarbeides. I Prop. 37 L (2024-2025) side 109 høyre spalte heter det: «Departementet legger også til grunn at Innkrevingsmyndigheten i sin veiledning gir den som søker utenrettslig gjeldsordning god informasjon om vilkårene for at Innkrevingsmyndigheten skal kunne akseptere et forslag til gjeldsordning».

I veilederen her anbefales kravsbehandling delvis i samsvar med gjeldsordningsloven, og delvis forskjellig fra den. Krav som ikke skal ha noen særbehandling, jf. avsnittet over, skal behandles etter dividendeprinsippet, altså gis forholdsmessig dekning. Krav som er pantelikret i bolig eller bil anbefales behandlet i samsvar med gjeldsordningsloven. Offentlige krav som Innkrevingsmyndigheten eller Nav har ansvar for, behandles etter punktene 4.4.6.2 til 4.4.6.9.

Innkrevingsloven åpner for en noe videre adgang til ettergivelse enn tidligere, bl.a. kan gjeld som følge av ubetalt ektefellebidrag nå ettergis, riktignok bare etter samtykke fra den berettigede. Ved at det tidligere vilkåret i skattebetalingsloven og SI-loven om at det må fremsettes et betalingstilbud for å få et forslag om gjeldsordning vurdert nå er opphevet, er det åpnet for at Innkrevingsmyndigheten også kan akseptere utenrettslige ordninger som ikke innebærer dividende (altså «0-oppgjør»), jf. Prop. 37 L (2024-2025) punkt 11.7.1. Vilkaene for å inngå utenrettslig gjeldsordning fremgår nå av innkrevingsloven § 18 første ledd om ettergivelse av hensyn til kreditor. Bestemmelsen lyder nå slik:

§ 18 Ettergivelse av hensyn til kreditor

Innkrevingsmyndigheten kan helt eller delvis ettergi et krav dersom det antas å gi like god eller bedre dekning enn fortsatt innkreving, og det ikke vil virke støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral.

Innkrevingsmyndigheten kan helt eller delvis ettergi krav med forfall mer enn ti år tilbake i tid dersom fortsatt innkreving ikke antas å gi dekning av betydning. Ettergivelsen må ikke virke støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral.

Krav som Innkrevingsmyndigheten krever inn for private kreditorer, kan bare ettergis etter denne paragraf når den private kreditoren samtykker.

Beslutning om ettergivelse etter denne paragraf kan ikke påklages. Forvaltningsloven § 25 andre og tredje ledd gjelder ikke for begrunnelse av vedtak om ettergivelse etter denne paragraf dersom slik begrunnelse antas å kunne svekke muligheten for fremtidig dekning av kravet.

Bestemmelsen om ettergivelse av hensyn til skyldneren lyder slik:

§ 19 Ettergivelse og betalingsavtale av hensyn til skyldneren

Innkrevingsmyndigheten kan helt eller delvis ettergi et krav når skyldneren er varig ute av stand til å betale kravet. Det er et vilkår at den svekkede betalingsevnen skyldes særlig alvorlig sykdom eller lignende årsaker, og at det er uforholdsmessig tyngende å fortsette innkrevingen. Avgjørelsen må ikke virke støtende eller være egnet til å svekke den alminnelige betalingsmoral.

Er betalingsevnen bare midlertidig svekket, kan Innkrevingsmyndigheten på samme vilkår som i første ledd innvilge en betalingsavtale.

Innkrevingsmyndigheten kan ikke ettergi krav etter første ledd som tilhører private kreditorer.

En viktig forskjell mellom de to paragrafene er at ettergivelse av krav på vegne av private kreditorer ikke kan skje ved ettergivelse av hensyn til skyldner (innkrl. § 19), heller ikke ved samtykke. Dette forklares i proposisjonen bare med at «etter departementets syn er det verken nødvendig eller ønskelig at Innkrevingsmyndigheten skal ha kompetanse til å ettergi krav på vegne av den private kreditoren, når ettergivelsen skjer av hensyn til skyldneren», jf. Prop. 37 L (2024-2025) punkt 11.3.4. Dette gjelder imidlertid ikke for Nav, som også kan ettergi privat bidragsgjeld, jf. neste punkt.

Beslutning om hvorvidt et krav skal ettergis kan ikke påklages.

4.4.6.2 BARNEBIDRAG

Løpende barnebidrag skal fortsette under en utenrettslig gjeldsordning og behandles som en utgift som reduserer dekningen for kreditorene.

Dersom løpende bidrag kan antas å være vesentlig høyere enn det som kunne ha vært fastsatt etter barneloven § 71, skal det som hovedregel forhandles/søkes om endring av bidraget, enten før gjeldsforhandlinger igangsettes, eller som ledd i forhandlingene.

Nedbetaling av bidragsrestanser skal som hovedregel fortsette under en utenrettslig gjeldsordning, og skal behandles som en utgift som reduserer dekningen for gjeldskrav.

Dersom bidragspliktiges fremtidige betalingsevne antas å være varig sterkt satt ned, jf. FOR-1992-10-13-762 § 1, skal det vurderes å sende særskilt søknad om hel eller delvis ettergivelse av bidragsrestanse. Det samme gjelder dersom forhandlinger om utenrettslig gjeldsordning ikke kan antas å føre frem uten at bidragsrestansen blir redusert eller forsøkt redusert. Slik søknad kan fremmes og avventes avgjort før gjeldsforhandlinger igangsettes, eller som ledd i forhandlingene.

Søknad om nedsettelse av barnebidrag skal sendes Innkrevingsmyndigheten med unntak for krav som nevnt i innkrevingsforskriften § 3-3 første ledd bokstav c til f og andre ledd, jf. Prop. 37 L (2024-2025) punkt 11.6.5. Se orientering og søknadsskjema for sletting av bidragsgjeld her:

[Søknad om sletting av bidragsgjeld | www.nav.no](http://www.nav.no)

Ved utforming av betalingsforslag for skyldnere med barnebidrag, vil det altså først måtte settes av midler til løpende bidrag. Dette behandles da som en utgift som reduserer dekningen for gjeldskrav.

I noen tilfeller kan de økonomiske forholdene ha endret seg for skyldneren, uten at dette har medført tilsvarende endringer i bidraget. Det kan også forekomme tilfeller hvor bidraget er avtalt høyere enn det som er naturlig i forhold til bidragspliktiges økonomi, fordi denne ønsker å prioritere barna foran kreditorene. I slike tilfeller bør bidraget søkes justert til riktig nivå før eller i forbindelse med gjeldsordningen.

Dersom det er oppstått *gjeld* som følge av ubetalt bidrag, vil også denne gjelden ha førsteprioritet ved utleggstrekk dersom bidragsberettigede er kreditor, dekn. § 2-8 første ledd bokstav (a). Dersom staten er kreditor på grunnlag av utlagt bidragsforskudd, vil gjelden ha samme prioritet som skatte- og avgiftskrav mv., jf. dekn. § 2-8 første ledd bokstav d, noe som er nytt fra 2026 og trer i kraft fra 2027. Bidragsgjeld til det offentlige kan dermed foreslås gitt dekning på linje med skatte- og avgiftskrav fra 2027.

Merk at det for privat bidragsgjeld er barnet som har krav på pengene, og at foreldre ikke kan ettergi det barnet har til gode, jf. ettergjevingsforskriften FOR-1992-10-13-762, § 4. Nav kan imidlertid ettergi både privat og offentlig bidragsgjeld, jf. forskriften § 3, og behøver ikke samtykke fra bidragsberettigede. For privat bidragsgjeld som Innkrevingsmyndigheten kan ettergi, altså gjeld i saker hvor det ikke løper ordinært bidrag, vil likevel samtykke fra den bidragsberettigede være nødvendig, jf. innkrevingsloven § 18 tredje ledd. Denne begrensningen vil også gjelde ved utenrettslig gjeldsordning, jf. Prop. 37 L (2024-2025) punkt 11.7.3.

Ansvar for å vurdere ettergivelse av underholdsbidrag til barn er etter dette delt mellom Nav og Innkreivingsmyndigheten. Reguleringen fremgår av innkreivingsforskriften (FOR-2025-07-01-1396) § 3-3.

Det vil unntaksvis kunne være aktuelt å søke om *særskilt ettergivelse* av bidragsrestanse i forbindelse med eller forut for forhandlinger om utenrettslig gjeldsordning. Dette kan for eksempel være aktuelt dersom skyldneren klart synes å fylle kravene for ettergivelse av bidragsgjeld. I slike tilfeller vil søknad om særskilt ettergivelse også være det mest rettferdige overfor andre kreditorer som skal delta i ordningen. Det virker lite rimelig at disse skal få sterkt redusert dekning fordi skyldner må prioritere et krav som sannsynligvis kunne vært nedsatt. Det kan også tenkes at andre kreditorer vil sette som en forutsetning at ettergivelse/nedsettelse av bidragsgjeld er søkt. Det kan også tenkes at de vil kreve en svært lang gjeldsordningsperiode som kompenserer for tiden det tar å nedbetale det prioriterte kravet. Et problem med særskilt søknad om ettergivelse mv. er imidlertid at det kan ta noe tid og vil kunne forsinke saken. Det må derfor i hvert enkelt tilfelle vurderes om slik søknad skal fremmes før gjeldsforhandlinger igangsettes, eller parallelt med denne. Dersom det er grunn til å tro at gjeldsordningen vil bli godtatt av de øvrige kreditorer uten hensyn til den prioriterte gjelden, bør begge sakene igangsettes samtidig. I motsatt fall bør "hovedgjeldsforhandlingen" avvendes til resultatet av særskilte søknaden foreligger.

Et tredje alternativ vil være å utarbeide et forslag til gjeldsordning som tar opp i seg at det er søkt om nedsettelse av den prioriterte gjelden. Dette kan gå ut på at dividenden til de private kreditorene kommer i gang/evt. økes, når søknaden er avgjort, altså dersom søknaden får positivt utfall. Dersom øvrige kreditorer ikke godtar dette, ville de neppe heller ha godtatt en løsning hvor det ikke søkes om særskilt nedsettelse.

Dersom det legges opp til et betalingsforslag som innebærer nedsettelse av privat bidragsgjeld, kan være hensiktsmessig å ta kontakt med bidragsberettigede i forkant av forhandlingene og undersøke hvilke muligheter som finnes for ettergivelse. Selv om kravet innkreves av Innkreivingsmyndigheten, er det bidragsberettigede selv som har full rådighet over spørsmålet om ettergivelse.

I saker etter gjeldsordningsloven kan privat bidragsgjeld nedsettes eller ettergis fullt ut uten samtykke dersom den er over fem år gammel, noe det kan være hensiktsmessig å trekke frem i forhandlingene om utenrettslig ordning, særlig dersom gjeldsordning er et alternativ i saken.

Det løper ikke rente på ubetalt barnebidrag, FOR-2025-07-01-1396 § 15-1, men ved mislighold påløper et gebyr på 1/3 R, som frem til 1.5. 2026 utgjør ca. kr 450,00, jf. § 15-2.

4.4.6.3 EKTEFELLEBRIDRAG

Løpende ektefellebidrag, jf. ekteskapsloven kapittel 16, skal fortsette under en utenrettslig gjeldsordning, og skal behandles som en utgift som reduserer dekningen for evt. dividendekreditorer.

Dersom ektefellebidraget må antas å være vesentlig høyere enn det som kunne vært fastsatt etter ekteskapsloven § 80, skal det som hovedregel forhandles/søkes om endring av bidraget, enten før gjeldsforhandlinger igangsettes, eller som ledd i forhandlingene.

Nedbetaling av restanser på ektefellebidrag fortsetter som hovedregel under en utenrettslig gjeldsordning, og behandles som en utgift som reduserer dekningen for andre kreditorer.

Søknad om nedsettelse av restanser som følge av ubetalt ektefellebidrag skal fremmes for Innkreivingsmyndigheten som kan vurdere søknaden etter Innkreivingsloven § 18 første ledd. Slik ettergivelse kan bare skje dersom bidragsberettigede samtykker, jf. tredje ledd.

Gjeld som følge av ubetalt ektefellebidrag kunne tidligere ikke ettergis, men kan nå vurderes etter de generelle ettergivelsesreglene i innkreivingsloven kapittel 5. Dersom et slikt krav skal inngå i en gjeldsordning og nedsettes, vil Innkreivingsmyndigheten måtte få samtykke fra den berettigede, jf. innkreivingsloven § 18 tredje ledd. Det bør på samme måte

som ved barnebidrag vurderes om ektefellebidrag kan være satt uforholdsmessig høyt i forhold til bidragspliktiges økonomi. Dette kan være gjort for å begrense dekningen overfor kreditorene. Ektefellebidrag brukes etter hvert svært lite og slik gjeld forekommer derfor sjeldent i praksis.

Det løper ikke rente på ubetalt ektefellebidrag FOR-2025-07-01-1396 § 15-1, men ved mislighold påløper et gebyr på 1/3 R, som i 2026 utgjør ca kr 450,00, jf. § 15-2.

4.4.6.4 KRAV PÅ ERSTATNING MV. TIL EN FORNÆRMET, SKADELIDT ELLER ETTERLATT

Erstatningskrav kan ettergis av Innkreivingsmyndigheten, jf. innkreivingsloven § 18 første ledd, eller inngå i en betalingsavtale, jf. § 17. Dersom den berettigede er en privat part, kan ettergivelse bare skje dersom den private parten samtykker, jf. 18 tredje ledd. Søknad om betalingsavtale eller ettergivelse eller betalingsavtale sendes Innkreivingsmyndigheten.

Dette er krav, herunder regresskrav, bl.a. som følge av en straffbar handling. Det er ikke nødvendig at det foreligger en dom for kravet slik som kravet er etter gjeldsordningsloven, jf. dens § 4-8 første ledd bokstav h. Kravet kan også være basert på tvangsgjennomføring av en avtale om erstatning mellom skadelidte og skadevolder. Det har ingen betydning for prioriteten om utlegget er besluttet av Innkreivingsmyndigheten eller av namsmannen.

Siden erstatningskrav har høy prioritet ved utleggstrekk, dekl. § 2-8 (1) b, vil det måtte påregnes å gi slike krav en eller annen form særbehandling i en utenrettslig gjeldsordning. Her vil det også være nødvendig med samtykke fra skadelidte dersom ettergivelsen skal skje fra Innkreivingsmyndigheten og skadelidte er en privatperson. Det kan imidlertid være utfordrende for den tilkjente å vurdere skyldnerens økonomi, fremtidige muligheter for betaling av kravet, samt forslag til gjeldsordninger. *Innkreivingsmyndigheten har derfor mulighet til å bistå private parter med slike vurderinger.* Samtykke til ettergivelse er ikke lengre nødvendig dersom kreditor er det offentlige, kravet gjelder f.eks. sakskostnader.

Dette er for øvrig krav av så spesiell karakter at det kan være hensiktsmessig å ta kontakt med berettigede i forkant av forhandlingene og undersøke mulighetene for ettergivelse. Selv om kravet innkreives av Innkreivingsmyndigheten, er det berettigede selv som har full rådighet over det spørsmålet. Dersom det ikke er mulig å få nedsatt kravet vil det være arbeidsbesparende å få kunnskap om det så tidlig som mulig i prosessen. Det kan da være at gjeldsordning etter gjeldsordningsloven er neste skritt.

I saker etter gjeldsordningsloven kan erstatningskrav som hovedregel nedsettes eller ettergis fullt ut dersom de er over tre år gamle, noe det kan være hensiktsmessig å trekke frem i forhandlingene om utenrettslig ordning dersom gjeldsordning er et alternativ.

4.4.6.5 STRAFFEBOT

Søknad om *avdragsordning* for bot, jf. straffeloven kapittel 9 sendes Innkreivingsmyndigheten som kan vurdere søknaden etter innkreivingsloven § 17 første ledd.

Søknad om hel eller delvis *ettergivelse* av bot fremmes for Justis- og beredskapsdepartementet som en søknad om benådning til Kongen i statsråd.

For krav på bot er det kun adgang til å inngå betalingsavtale, jf. FOR-2025-07-01-1396 § 3-3 (1) bokstav a. som unntar bot fra ettergivelsesadgangen til Innkreivingsmyndigheten. Bot har også prioritet ved utleggstrekk, jf. dekl. § 2-8 (1) bokstav c, altså etter privat bidragsgjeld og visse erstatningskrav.

Siden bot er definert som straff i straffeloven § 29 bokstav e, kan den kun ettergis eller nedsettes ved benådning av Kongen i statsråd, jf. Grunnloven § 20. Dette gjelder ikke såkalt forenklet forelegg, som følger ordinære regler. Praksis omkring benådning er streng, og saksbehandlingstiden kan være svært lang. Det må derfor nøye vurderes om det er

hensiktsmessig å søke om benådning i forbindelse med en utenrettslig gjeldsordning. Merk også at bøter faller bort etter 10 år, noe som i særlige tilfeller kan få betydning for utformingen av forslaget. Denne fristen er absolutt og kan ikke forlenges slik som f.eks. foreldelsesfrister etter foreldelsesloven.

Bot er en forpliktelse av så vidt spesiell at det kan være hensiktsmessig og tidsbesparende med en avklaring i forkant av gjeldsforhandlinger om mulige løsninger. Dersom det oppnås en betalingsavtale med Innkrevingsmyndigheten for bøter kan den legges til grunn som en utgift den tiden det tar å betale den før det beregnes dividende. Dersom dette er avklart vil det kunne forenkle gjeldsforhandlingene ved at betalingsevnen for gjeld er bedre belyst.

I saker hvor bøter er involvert er det viktig å være klar over at mislighold kan føre til krav om soning. Soning må være påbegynt innen fem år etter endelig fastsettelse av boten, ellers faller fengselsstraffen bort, jf. straffeloven § 97. Bøter som deltar i utleggstrekk, skal ikke lenger være unntatt fra virkningene av at foreldelse inntreffer. Dette vil gjelde uavhengig av om boten for tiden mottar dekning, og uavhengig av hvordan dekningsutsiktene ser ut på foreldelsestidspunktet.

Heller ikke i saker etter gjeldsordningsloven kan bøter ettergis, jf. dens § 4-8 første ledd bokstav h første avsnitt første punktum.

4.4.6.6 KRAV PÅ STRAFFERETTLIG INNDRAGNING

Søknad om *avdragsordning* for strafferettslige inndragningskrav, jf. straffeloven kapittel 13, sendes Innkrevingsmyndigheten som kan vurdere søknaden etter innkrevingsloven § 17 første ledd.

Søknad om *ettergivelse* av strafferettslig inndragningskrav må fremsettes for Justis- og beredskapsdepartementet.

Krav på strafferettslig inndragning er ikke definert som straff, men kategoriseres som «andre strafferettslige reaksjoner», jf. straffeloven § 30. Innkrevingsmyndigheten kan likevel ikke ettergi denne typen krav jf. FOR-2025-07-01-1396 § 3-3 første ledd bokstav b. Ettergivelsesadgangen er delegert til Justis- og beredskapsdepartementet.⁵ Merk at inndragningskrav faller bort dersom de ikke er oppgjort innen fem eller ti år, avhengig av hvilken type inndragning som er besluttet, jf. straffeloven § 99. Disse fristene er absolutte og kan på samme måte som for bot ikke forlenges slik som f.eks. foreldelsesfrister etter foreldelsesloven. Dersom bortfall nærmer seg bør dette naturlig nok få betydning for betalingsforslaget.

For inndragningskrav er det mulig å inngå en betalingsavtale med Innkrevingsmuligheten, jf. innkrevingsloven § 17. Ved at inndragningskrav ikke er gitt prioritet ved utleggstrekk, vil det neppe være rimelig at de gis bedre dekning enn andre krav, særlig ikke dersom det aktuelle kravet er gammelt. Det løper ikke rente på inndragningskrav, FOR-2025-07-01-1396 § 15-1.

Det må påregnes å være vanskelig å ettergitt inndragningskrav. På samme måte som for erstatningskrav, bøter mm. kan det derfor være hensiktsmessig å avklare mulighetene for ettergivelse i forkant av evt. gjeldsforhandlinger.

Inndragningskrav særbehandles ikke under en gjeldsordning etter gjeldsordningsloven. Det kan imidlertid lett bli oppfattet som støtende dersom slike krav inngår i en gjeldsordning og kun dekkes med dividende eller et redusert beløp, men det finnes eksempler på at gjeldsordning er innvilget for inndragningskrav. For nyere rettspraksis, se f.eks. LB-2023-54957.

⁵ Jf. Stortingets vedtak 10. februar 1988 nr. 4875 og kongelig resolusjon av 3. september 2010,

4.4.6.7 UTDANNINGSLÅN FRA LÅNEKASSEN

Søknad om *betalingsavtale* etter mislighold jf. forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån FOR-2022-12-15-2259 § 22, og søknad om *ettergivelse* av utdanningslån etter mislighold, jf. lov om utdanningsstøtte § 10 andre ledd, skal fremmes for Innkrevingsmyndigheten som kan vurdere søknaden etter innkrevingsloven § 17 (betalingsavtale) og §§ 18 og 19 (ettergivelse).

Utdanningslån innkreves og ettergis evt. av Innkrevingsmyndigheten. Kravstypen har ikke prioritet ved utleggstrekk og gis ingen særbehandling i saker etter gjeldsordningsloven.

Bestemmelsene om ettergivelse i innkrevingsloven som nå vil gjelde for utdanningslån (§§ 18 og 19) har en noe annen ordlyd enn den opphevede utdanningsstøtteloven § 14 hadde. Dette er imidlertid ikke ment å skulle innebære en endring i adgangen til å ettergi slike krav.

Lånekassen skal selv ivareta saker etter gjeldsordningsloven. Det samme gjelder ordinære utsettelsessaker mv. etter Lånekassens eget regelverk.

4.4.6.8 HUSBANKLÅN

Husbanken kan ettergi krav som ikke er overført til Innkrevingsmyndigheten for innkreving, jf. lov om Husbanken § 9. Er kravet blitt overført til Innkrevingsmyndigheten, vil bestemmelsene i innkrevingsloven regulere ettergivelsesadgangen fullt ut, jf. §§ 18 og 19. Husbanken kan også delta i utenrettslige ordninger (krav som ikke er overført) og selv behandle saker etter gjeldsordningsloven.

Adgangen til å ettergi Husbanklån er delt mellom Husbanken og Innkrevingsmyndigheten. Siden kravet noen ganger kan være overført til Innkrevingsmyndigheten, må det undersøkes hvor det befinner seg. En forutsetning for at Husbanken skal ettergi er at «det ikke let seg gjera å inndrive kravet», husbankloven § 9. Utenrettslige gjeldsforhandlinger gjennomføres og ordninger inngås med Husbanken dersom kravet ikke er overført Innkrevingsmyndigheten, jf. husbankloven § 9 andre ledd.

4.4.6.9 SKATTER OG AVGIFTER

Krav på skatt og avgift kan foreslås prioritert i henhold til dekningsloven § 2-8 første ledd bokstav d, eller likebehandles med uprioriterte krav.

Krav på skatter og avgifter, regresskrav etter voldsoffererstatning og krav etter utlagt barnebidrag, har innbyrdes prioritet i et utleggstrekk etter private bidragskrav og bøter, jf. dekningsloven § 2-8 første ledd bokstav d, men foran «andre» krav, jf. bestemmelsens bokstav e. Kravene kan nedsettes eller ettergis av Innkrevingsmyndigheten, som dermed også kan inngå utenrettslig ordning med denne typen krav. Statens regresskrav etter utlagt bidragsforskudd har prioritet som øvrige bidragskrav ut 2026.

Skatte- og avgiftsgjeld er svært vanlig forekommende, og det foreligger en omfattende praksis i Skatteetaten omkring spørsmålet om nedsettelse og ettergivelse av slike krav. Også i saker etter gjeldsordningsloven oppstår spørsmålet svært hyppig. Skatteetaten har også lang praksis i å vurdere søknader om utenrettslige gjeldsordninger hvor skatte- og avgiftskrav er involvert.

Merk at ettergivelsesbestemmelsen i innkrevingsloven § 18 nå også gjelder for andre krav som Innkrevingsmyndigheten innkrever og administrerer.

Hovedkriteriet for ettergivelse av skatte- og avgiftskrav er i stor utstrekning det samme som etter den nå opphevede skattebetalingsloven, og det er liten grunn til å tro at praksis vil bli lagt om i særlig grad som følge av innkrevingsloven. Kravet om at vilkårene for lemping etter bestemmelsen om ettergivelse (innkrevingsloven § 18) må være oppfylt, er videreført som følge av at dette, slik at § 18 også er den generelle hjemmelen for å kunne inngå en utenrettslig ordning.

Merk at de tidligere vilkårene om at skyldner ikke må være i stand til å innfri kravet på vanlig måte og at det må fremsettes et betalingstilbud som er det beste skyldner kunne tilby, nå er opphevet. Ved at det heller ikke lenger er noe vilkår om at det må fremsettes et betalingstilbud, vil Innkreivingsmyndigheten også kunne akseptere ordninger uten noen betaling, dersom Innkreivingsmyndigheten mener at dette vil være like godt eller bedre enn fortsatt innkreivning, men det understrekes at slike «0-ordninger» bare unntaksvis vil være aktuelt å innvilge. Ettergivelse kan også kombineres med betalingsavtale, noe som kan være hensiktsmessig i mange tilfeller. Bl.a. kan det inngås en betalingsavtale for grunnkravet («hovedstolen»), mot at gjenstående forsinkelsesrenter mv., ettergis når betalingsavtalen er gjennomført.

I *Håndbok Innkreivning*⁶ er det gitt nye retningslinjer etter innkreivingsloven både for ensidig ettergivelse og deltakelse i utenrettslige gjeldsordninger etter innkrl. § 18. Retningslinjene synes i stor grad å være basert på tidligere praksis. Det anbefales å lese disse retningslinjene nøye før det fremsettes forslag til utenrettslig gjeldsordning hvor skatte- og avgiftskrav og andre krav fra Innkreivingsmyndigheten deltar.

Etter at innkreivingsloven ble innført vil også retningslinjene gjelde ettergivelse av andre krav enn skatte- og avgiftskrav, f.eks. krav etter utlagt bidragsforskudd m.m. Men det understrekes at det kan være særlige forhold ved en kravstype som medfører en høyere terskel for ettergivelse. Det nevnes også at tidligere praksis i stor grad fremdeles vil være relevant.

Krav som har lovbestemt fortrinnsrett eller som er sikret ved pant skal imidlertid som det klare utgangspunkt gis full dekning før betaling skjer til uprioriterte krav.

I utgangspunktet vurderes det ved ettergivelsessøknader hvilken dekning som kan forventes gjennom andre innkreivningstiltak som motregning, utleggstrekk, utleggspant mv. i løpet av den neste femårsperioden.

Det er i *Håndbok Innkreivning* også opplistet noen omstendigheter som kan medføre at en ettergivelse vi virke støtende. Dette må antas også å bli trukket inn i vurderingen av om et forslag til utenrettslig gjeldsordning vil virke støtende. Forhold som nevnes er bl.a. manglende betalingsvilje og klanderverdige forhold omkring kravets tilblivelse.

Dersom det er aktuelt med en gjeldsordning som involverer skatte- og avgiftskrav kan det være hensiktsmessig å kontakte Innkreivingsmyndigheten for å få informasjon om eventuell ny praksis, krav til dokumentasjon og fremgangsmåte ved fremsetting av forslag som følge av innkreivingsloven. Om Innkreivingsmyndighetens veiledningsplikt omkring kravsbehandling mv., se Prop. 37 L (2024-2025) side 109 høyre spalte. Det vil trolig komme videre informasjon på Skatteetatens nettsider utover i 2026.

I en sak etter gjeldsordningsloven har skatte- og avgiftskrav ikke lengre fortrinnsrett under forhandlingene eller under gjeldsordningen.

4.4.6.10 ANDRE KRAV SOM INNKREVINGSMYNDIGHETEN INNKREVER

Innkreivingsmyndigheten er forhandlingspart for alle kravstyper den innkrever, og som ikke er positivt unntatt fra dens ettergivelsesadgang i innkreivingsforskriften § 3-3. Søknad om ettergivelse eller betalingsavtale sendes Innkreivingsmyndigheten.

Samtlige krav fra det offentlige som det ikke er gjort unntak i innkreivingsforskriften § 3-3 kan ettergis av Innkreivingsmyndigheten. Innkreivingsloven med forskrifter inneholder en fullstendig oversikt over ettergivelsesadgangen for offentlige krav.

⁶ jf. [Innkreivning - Skatteetaten](#)

4.4.7 OM HVILKE OPPGJØRSFORMER SOM KAN FORESLÅS

4.4.7.1 OVERSIKT OVER OPPGJØRSFORMER

Med mindre særlige regler er til hinder, jf. punkt 4.4.6.1 til 4.4.6.9 foran, kan det foreslås fullt oppgjør og betalingsutsettelse (betalingsavtale), hel eller delvis sletting av gjeld, enten umiddelbart, etter betaling av et engangsbeløp, eller etter utløpet av en nedbetalingsperiode.

I utgangspunktet kan en hvilken som helst oppgjørsform eller oppgjørstype foreslås. Enkelte kreditorer kan likevel ha interne retningslinjer som gjør at ikke alle typer oppgjør godtas, eksempelvis Innkrevingsmyndigheten eller Nav. Dette bør undersøkes i tvilstilfelle. Merk også at det etter innkrevingsloven nå kan foreslås ordninger uten betaling overfor Innkrevingsmyndigheten. Det er altså ikke lengre nødvendig at det fremsettes et betalingstilbud slik som kravet var tidligere. Det kan dessuten som tidligere foreslås både engangsbeløp og dividendebetaling samt full innbetaling gjennom en betalingsavtale. Forsert nedbetaling (punkt 4.4.7.4) er ikke så vanlig og bør bare foreslås i spesielle tilfeller. Private kreditorer har fullrådighet over sine utestående krav og overfor dem kan i prinsippet hva som helst foreslås.

4.4.7.2 OPPGJØR VED NEDBETALINGSAVTALE, AVTALEPERIODENS LENGDE

Dersom det avtales en nedbetalingsperiode, foreslås denne perioden (gjeldsordningsperioden) som hovedregel til 5 år med mindre det foreligger tungtveiende grunner til å foreslå en annen periode. Ved denne vurderingen bør gjeldsordningsloven § 5-2 være veiledende.

Ved vurdering av hvilken nedbetalingsperiode som skal foreslås vil det være nyttig å søke veiledning i gjeldsordningsloven § 5-2 og den svært omfattende praksis som foreligger i gjeldsordningssaker. Nedbetalingsavtale (dividende) er den vanligste oppgjørsformen. Fem års nedbetalingsperiode er vanlig og bør være utgangspunktet.

4.4.7.3 ENGANGSBELØP

En utenrettslig gjeldsordning kan foreslås oppgjort ved innbetaling av et engangsbeløp. Det bør som hovedregel bare foreslås et engangsbeløp som gir kreditorene like god eller bedre dekning enn en ordinær nedbetalingsavtale ville ha gjort, jf. punkt 4.6.2 foran.

Oppgjør med engangsbeløp er i praksis bare aktuelt der skyldneren har tilgang til fremmedkapital i form av lån eller gaver, f.eks. fra familie, arbeidsgiver el.l. I uoversiktlige saker med mange kreditorer kan dette være en stor fordel for skyldneren. Også for kreditorene kan dette være fordelaktig ved at risikoen for senere betalingssvikt elimineres. Samtidig vil kreditorene gå glipp av evt. økt betalingsevne, men dette forekommer langt sjeldnere enn det motsatte. Engangsbeløp godtas vanligvis ikke etter gjeldsordningsloven, se f.eks. LF-1996-741, mens Skatteetaten har hatt praksis for å godta dette, i eldre praksis gjerne betegnet som «akkord». Det er lite trolig at denne praksisen ikke vil bli akseptert av Innkrevingsmyndigheten, men informasjon bør innhentes i forkant.

Dersom det ved beregningen av engangsbeløpets størrelse tas utgangspunkt i hva en dividende over frem år i stedet ville gitt kreditorene, bør engangsbeløpet neddiskonteres slik at det kompenseres for fordelene ved å få et engangsbeløp. For eksempel vil kr 5 000 pr mnd utgjøre samlet kr 300 000, og etter neddiskontering med 3 % rente kr 276 000.

4.4.7.4 NEDBETALINGSAVTALE MED MULIGHET FOR FORSERT NEDBETALINGSTAKT

Med mindre særlige regler er til hinder, jf. punkt 4.4.6.1 til 4.4.6.9 foran, kan det i tilknytning til en avtale om oppgjør ved nedbetaling, avtales at gjeldsordningen anses oppgjort når et visst beløp er innbetalt, uansett om gjeldsordningsperioden ikke er utløpt.

Denne løsningen kan prøves for skyldnere som har mulighet til og ønsker å skaffe inntekter utover det som normalt kan forventes, for eksempel ved å ha flere jobber i en periode el.l. Det kan også være aktuelt for den som er villig til et redusert forbruk en periode for å bli

kvitt gjelden tidligere. Dette kan imidlertid være vanskelig å få godtatt for en person som har fast ekstrajobb eller overtid, og det er usikkert hvordan innkrevingsmyndigheten vil forholde seg til et slikt forslag.

4.4.7.5 HOVEDREGEL OM FAST DIVIDENDE

Dersom det foreslås at skyldneren skal betale dividende, skal denne være fast gjennom hele avtaleperioden (statisk avtale) med mindre det foreligger særlige grunner til å foreslå såkalt «flytende dividende» (dynamisk avtale). Det kan her søkes veiledning i gjeldsordningsloven § 4-2.

Dividenden bør av hensyn til skyldneren og kreditorenes kontrollmuligheter helst være fast gjennom betalingsperioden med mindre utgifter eller inntekter er uvanlig varierende. Det kan ved vurderingen søkes veiledning i gjeldsordningsloven § 4-2 og den praksis som foreligger etter bestemmelsen. Det bør tas hensyn til at en dynamisk avtale kan være vanskeligere å oppfylle for noen skyldnere, noe erfaringer med gjeldsordningsloven viser. Ved en dynamisk avtale skal overskuddet ved hver betalingstermin innbetales. Dette vil nok bli særlig vanskelig dersom ordningen skal integreres med et utleggstrekk.

4.4.8 FORSLAG TIL UTENRETTLIG GJELDSORDNING

Det er viktig at forslaget til gjeldsordning er så innholdsmessig omfattende at det også kan fungere som en avtale om gjeldsordning dersom kreditorene gir sin aksept. På denne måten blir det ikke nødvendig å lage en egen avtale i tillegg. Det kan være nødvendig med betydelige tilpasninger til forslaget basert på hvilke kreditorer som er involvert og sakens beskaffenhet ellers. Det samme kan gjelde overfor Innkrevingsmyndigheten og enkelte andre offentlige kreditorer.

4.4.8.1 FORSLAGSBREV

Snarest mulig etter at nødvendig informasjon foreligger, og i alminnelighet senest to måneder etter at gjeldsforhandling er åpnet, bør det sendes ut forslag til utenrettslig gjeldsordning i form av et forslagsbrev. Dersom det ikke er grunnlag for dette innen fristen, skal kreditorene snarest varsles om årsaken og orienteres om hvordan saken vil bli fulgt opp videre. Omfanget og innholdet i forslagsbrevet bør vurderes med grunnlag i sakens kompleksitet, omfang og karakter ellers, samt hvilke offentlige kreditorer som er involvert, herunder om disse kan ha særlige retningslinjer for hva som aksepteres. Dette vil i praksis gjelde Innkrevingsmyndigheten og Nav.

Forslagsbrevet skal tilsiktes å ha et innhold som gjør at det ved aksept danner tilstrekkelig grunnlag for avtale om utenrettslig gjeldsordning.

Kreditorene bør i alminnelighet gis en svarfrist på tre uker. Under særlige omstendigheter kan det settes lengre frist.

Følgende opplysninger bør vurderes medtatt i forslagsbrevet:

- a) En beskrivelse av eventuelle endringer i skyldnerens situasjon siden åpningsbrevet ble utsendt.
- b) Et oppdatert budsjett med forklaringer som viser økonomisk resultat, herunder som et minimum boutgifter, livsoppholdssats og beløp til fordeling.
- c) Informasjon om hvorvidt en eventuell eiet bolig skal beholdes eller selges, og om hvordan betjening av gjeld/fordeling av salgsproveny skal fordeles.
- d) En kreditorliste som viser nøyaktig oversikt over hver enkelt gjeldspost slik den var på åpningstidspunktet ifølge innmelding fra kreditorene, samt hver kreditors andel av totalgjelden og den dekning hver enkelt tilkommer.
- e) Det skal tydelig fremgå av forslaget hvilken type oppgjør som foreslås, f.eks. engangsbeløp, nedbetalingsordning, 0-dividende mv., jf. punkt 4.4.7. foran.
- f) Ved nedbetalingsavtaler skal det tydelig fremgå om ordningen skal være dynamisk eller statisk, jf. 4.4.7.5. Både tidspunkt for første og siste betaling av dividende, samt om det eventuelt skal være adgang til forsert nedbetaling, jf. punkt 4.4.7.4, skal angis.
- g) Hvordan eventuelle beløp avsatt under gjeldsforhandlingene fra overskudd i inntekt eller fra salg av eiendeler skal fordeles.

- h) Skattemessig behandling av innbetalingene bør avklares med kreditorer dette kan være aktuelt for (om betalingen skal gå til nedbetaling av rente/hovedkrav eller begge).
- i) Bestemmelse om at restgjelden skal ettergis endelig ved utløpet av gjeldsordningen og at dette på vanlig måte skal innmeldes Skattedirektoratet.
- j) En bestemmelse om at kreditor med unntak for misligholdstilfeller i avtaleperioden skal avstå fra alle forsøk på inndrivelse av gjeldsposter avtalen gjelder.
- k) Bestemmelser om partenens rett til endring, heving mv., jf. punkt 4.4.5 foran.
- l) En liste over vedlagte dokumentasjoner, fortrinnsvis basert på tilbakemelding fra kreditorene på forespørselen i åpningsbrevet.

Dette er brevet som sendes kreditorene når opplysninger er innhentet i åpningsbrevet og fra skyldneren, og etter at det eventuelt er gjennomført forhandlinger. Det vil vanligvis være både nødvendig og arbeidsbesparende med enkelte «forpostfektninger» for å avklare hva som bør foreslås, men i noen tilfeller kan forslagsbrevet sendes ut uten forutgående forhandlinger, f.eks. dersom det verken finnes aktiver som kan selges eller betalingsevne. I gjeldsordningssaker er dette den normale fremgangsmåten, men loven har en rekke prosessforenkende regler som ikke gjelder i en utenrettslig forhandling.

Det er ikke i alle saker nødvendig å ha med alle punkter fra a-l, men opplistingen bør uansett brukes som en sjekkliste slik at man ikke glemmer viktige avtaleelementer. Enkelte punkter, som f.eks. budsjett og kreditorliste (b og d) må selvsagt alltid være med. Det er satt en frist på to måneder etter åpning for å sende ut brevet. Dersom ikke det går, bør kreditorene varsles om årsaken og om når et forslagsbrev kan ventes. Det er viktig at kreditorene ser at det er fremdrift i saken. Dette gjelder særlig dersom det er inngått en avtale om berostillelse i saken.

4.4.8.2 SÆRLIG OM SAKER MED UTLEGGSTREKK ETTER INNKREVINGSLOVEN

Gjeldsforhandlingene skal avklare hva som skal skje med eventuelt løpende utleggstrekk under ordningen. Det kan foreslås at utleggstrekket skal opphøre når gjeldsordningen starter, eller integreres i forslaget til gjeldsordning. Det kan i hensiktsmessige tilfeller foreslås for Innkrevingsmyndigheten at kravenes innbyrdes prioritet i trekket etter dekningsloven § 2-8, skal fravikes.

Når gjeldsordningsperioden er utløpt og gjeldsordningen oppfylt, stanses utleggstrekket og innkrevingen avsluttes.

Innkrevingsloven medfører omfattende og grunnleggende endringer i reglene om utleggstrekk. Prioritetsreglene mellom ulike offentlige og private krav i dekningsl. § 2-8 gjelder fremdeles, men fordelingen på de enkelte kreditorene gjøres av trekkmyndigheten innenfor ett og samme trekk. Nye kreditorer skal ikke lenger vente til en trekkperiode er utløpt, men vil bli meldt inn i trekket på prioriteten de tilkommer, jf. FOR-2025-07-09-1507. Videre er det ikke noen maksimale trekkperioder slik som tidligere – trekket skal i prinsippet løpe til hele gjelden er nedbetalt. Spørsmålet blir da om, og eventuelt hvordan, denne ordningen vil eller bør påvirke utformingen av betalingsforslag.⁷

Det kan ha visse fordeler at trekket integreres i gjeldsordningen. Kravene er da nøyaktig beregnet og kontrollert, og betalingen blir mindre krevende for skyldneren. Faren for mislighold vil trolig bli mindre enn ved frivillig betaling. Det er imidlertid usikkert hvordan trekkmyndighetene vi stille seg til dette.

⁷ Dersom det ikke er nedlagt utleggstrekk når gjeldsforhandlingene settes i gang, vil de nye reglene i innkrevingsloven mv. neppe medføre behov for større prosessendringer. Hovedprinsippene for utforming av betalingsforslag kan stort sett videreføres, og enighet om en betalingsordning vil som tidligere normalt hindre at det nedlegges trekk. Dette gjelder både for namsmannen og Innkrevingsmyndigheten.

Det pekes i proposisjonen på at den oversikten skyldneren får over kravene i trekket, herunder tidshorizonten for nedbetaling, vil kunne tjene som et godt utgangspunkt for forhandling om utenrettslige gjeldsordninger, Prop. 37 L (2024-2025) side 270.

Det innebærer også en forenkling for skyldner at namsmyndighetene har anledning til å gripe inn og regulere trekket der dette er for høyt eller lavt, noe som både styrker skyldnerens rettssikkerhet og kreditorenes dekningsrett. Dersom Innkrevingsmyndigheten deltar i trekket er det den som avgjør spørsmålet om endring. Det er foreløpig ikke mulig å justere trekket automatisk etter de årlige justeringer i livsoppholdssatser. Det bør likevel kunne tas hensyn til slike justeringer ved manuelle endringer i trekket. Det vil ikke være riktig å ikke ta hensyn til økte livsoppholdssatser dersom trekket f.eks. økes på grunn av normal økning i inntekter ved lønnsoppgjør o.l.

Dersom trekket skal justeres opp ved lønnsoppgjør eller økning i Grunnbeløpet uten at det tas hensyn til oppjusteringen av livsoppholdssatsene vil skyldnerens situasjon bli gradvis forverret i trekkperioden. Tvangsfullbyrdelseslovens bestemmelse i § 7-21 første ledd fjerde punktum vil imidlertid trolig avverge at trekket blir oppjustert ved ordinære reguleringer av lønn og offentlige ytelser etter begjæring fra fordringshaverne. Men for namsmyndighetens nye reguleringsadgang er det ikke krav til vesentlighet. I proposisjonen nevnes at endringsgrunnlag også kan være justering av livsoppholdssatsene, Prop. 37 L (2024-2025) side 345.

Dekningsloven § 2-7 første ledd tredje punktum åpner imidlertid nå for en ny form for trekkfastsettelse hvor det f.eks. kan angis hvilke hustandsmedlemmer som forsørges og hvilke andre utgifter det skal tas hensyn til. Satsene for hustandsmedlemmene kan justeres automatisk etter endringer i satsene og hustandsmedlemmenes aktuelle alder. I beslutningen kan det eventuelt fastsettes at andre utgifter skal reguleres i samsvar med konsumprisindeksen.

Den nye ordningen «rulles ut» gradvis i løpet av 2026, og det kan frem til 2027 finnes trekk både etter ny og gammel ordning. Fremdriften er regulert i FOR-2025-12-12-2508 (utrullingsforskriften) og ny ordning er i april 2026 kommet i gang i de nordligste deler av landet for skyldnere som ikke har utleggstrekk etter gammel ordning, jf. nærmere utrullingsforskriften § 1. Situasjonen kan, som nevnt i kommentarene til punkt 4.3.3, dermed være at det løper ett utleggstrekk etter gammel ordning med én kreditor og, med unntak for bidragskrav, med en sluttdato, eller det løper ett trekk etter ny ordning med én eller flere kreditorer og uten noen sluttdato.⁸

Det vil altså kunne være to «typer» kreditorer involvert i trekket, Innkrevingsmyndigheten, som er både kreditor og innkrever, og som kan ha både prioriterte og uprioriterte krav, og kreditorer etter krav som har fått sitt trekk etablert, eller sitt krav innmeldt i trekket, av namsmannen. I tillegg vil det ofte være kreditorer som står utenfor trekket, men som kan ha mulighet til å be om utleggstrekk. Vær oppmerksom på at Innkrevingsmyndigheten ivaretar rollen som kreditor for krav som den krever inn etter inkrl. § 3, men er ikke kreditor for alle disse krav.

I det følgende beskrives noen mulige alternativer for utforming av forslag til utenrettslig gjeldsordning i saker hvor det løper utleggstrekk etter ny ordning hos skyldner. Det bemerkes at det naturlig nok ikke foreligger noen praksis omkring dette foreløpig (april 2026), og at det er vanskelig å si noe sikkert om hvordan innkrevingsmyndigheter og andre kreditorer vil forholde seg til disse anbefalingene. Trolig er det hensiktsmessig med en ulik tilnærming alt etter hvilke typer krav som deltar i trekket og om det er namsmannen eller Innkrevingsmyndigheten som er ansvarlig for det. Det er likevel ikke mulig å gi noen generell veiledning som dekker alle typer situasjoner – ofte vil det være nødvendig med

⁸ Det kan også løpe flere trekk samtidig etter gammel ordning, og det kan ligge trekk i kø hos namsmannen.

«skreddersøm» hvor det bl.a. må tas hensyn til kravenes art, eventuell sikkerhet, skyldnerens sosiale og økonomiske situasjon osv.

Det bemerkes innledningsvis at utleggstrekk og utenrettslig gjeldsordning omtales i *Håndbok Innkreving* se 4.4.6.9 foran. Om støtendevurderingen heter det:

Selv om det løper et høyt månedlig utleggstrekk vil krav kunne ettergis i sin helhet uten at dette skal anses som støtende. Dette kan stille seg noe annerledes der skyldner i lange perioder ikke har hatt økonomi til å betjene kravet, og utleggstrekk av en viss størrelse er etablert relativt kort tid før det er søkt om ettergivelse etter andre ledd. Det vil i enkeltsaker kunne fremstå som støtende at kravene ettergis i sin helhet veldig kort tid etter at skyldner er blitt i stand til å betjene dem. I slike tilfeller vil Innkrevingsmyndigheten kunne bøte på de støtende forholdene ved å treffe vedtak som innebærer at utleggstrekket skal løpe en kortere periode før den resterende restansen ettergis.

Situasjonen vil i de fleste tilfellene være at skyldner med utleggstrekk også har kreditorer som ikke deltar i trekket eller ikke får noen utdeling. Dette kan være fordi de ikke har begjært utlegg eller fordi kreditoren må stå tilbake for bedre prioriterte krav, jf. dekningsloven § 2-8 og forskrift om fastsettelse av utleggstrekk og fordeling av trekkbeløp, FOR-2025-07-09-1507. Da vil det være vanskelig å komme frem til en felles løsning hvor utleggstrekket består.

I en del typetilfeller synes det imidlertid fornuftig at trekket integreres i gjeldsordningen og fortsetter å løpe som før siden det ikke lenger har noe opphørstidspunkt. Når det er nedlagt trekk er det også gjort en grundig vurdering og kontroll av hva skyldneren har muligheter til å betale, og ofte om det er eiendeler som bør selges mv. Videreføring av trekket gir også større sikkerhet mot mislighold enn om innbetalingene overlates fullt ut til skyldneren. Dermed er mye av arbeidet med å utforme forslag til gjeldsordning allerede gjort og burde kunne legges til grunn i forslaget til utenrettslig ordning.

Det synes derfor å være en fornuftig løsning at trekket bare fortsetter dersom all gjeld av betydning skyldneren har allerede deltar i det. Dersom det eksempelvis er tre forbrukslånbanker som alle har fått utleggstrekk etter ny ordning gjennom namsmannen, og det ikke er nevneverdig annen gjeld, kan det avtales en gjeldsordningsperiode hvor igjennom trekket består i hele perioden, og avsluttes når den er over. Denne løsningen blir tilnærmet identisk med en gjeldsordning etter gjeldsordningsloven.

En løsning hvor trekket består kan det trolig være mulig å få aksept for også om krav fra Innkrevingsmyndigheten deltar i trekket så lenge disse kravene er uprioriterte, f.eks. utdanningslån eller andre krav som ikke er gitt noen prioritet ved utleggstrekk, jf. dekningsloven § 2-8 første ledd. Kravene får da den forholdsmessige dekningen som de også ville fått i en gjeldsordning. Men det kan naturligvis være krav inne i trekket som må gis en eller annen form for særbehandling selv om de ikke har prioritet ved utleggstrekk, for eksempel inndragningskrav. Da blir det behov for mer «skreddersøm» igjen.

Dersom trekket inneholder krav med prioritet, vil utformingen av forslaget bli vanskeligere. Da vil behovet for spesialtilpasning lett bli større. Det må særlig vurderes om noen krav som er prioriterte ved utleggstrekk likevel kan tilbys dividendedekning i en utenrettslig gjeldsordning. Dette kan f.eks. være aktuelt for skatte og avgiftskrav, jf. punkt 4.4.6.9, samt for det offentlige regresskrav etter utlagt (barne)bidragsforskudd, jf. punkt 4.4.6.2. I en sak hvor gjelden for eksempel består av restskatt, studielån og forbrugsgjeld, kan det dermed foreslås at skattekravet gis forholdsmessig dekning på samme måte som de to andre kravene. Dersom dette aksepteres, synes det også fornuftig å opprettholde trekket.

Dersom trekket kun inneholder krav som Innkrevingsmyndigheten har ansvaret for, vil saken i sin helhet kunne avgjøres av den. Dersom det også er krav fra f.eks. finansforetak eller andre, vil søknad måtte sendes både til Innkrevingsmyndigheten og finansforetaket

og det kan oppstå vanskelige samordningsspørsmål som det må tas stilling til i hvert enkelt tilfelle. Det anbefales å ta kontakt med Innkrevingsmyndigheten og evt. namsmannen i forkant for å avklare nærmer hvordan forslag for personer med trekk kan settes opp.

4.4.9 INNGÅELSE AV UTENRETTLIG GJELDSORDNING

Samtlige kreditorer skal om mulig besvare forslagsbrevet innen den oppgitte frist. Eventuelle innsigelser skal rådgiver behandle snarest mulig. Dersom det er grunnlag for å endre forslaget som følge av innsigelsene, skal nytt forslag med ny frist utsendes. Endringer som ikke er til skade for noen kreditor, for eksempel økning av dividenden eller forlengelse av betalingsperioden behøver ikke sendes ut for ny vedtakelse.

Gjeldsordning er bare inngått når alle kreditorer har gitt sin skriftlige aksept til forslaget.

Avslag skal være saklig begrunnet, og så langt som mulig også inneholde informasjon om hvilke endringer som evt. må gjøres for at aksept skal kunne gis.

Det er viktig at samtlige kreditorer har akseptert forslaget skriftlig. Dersom en eller flere av kreditorene ikke aksepterer eller ikke svarer er ingen gjeldsordning kommet i stand. De som ikke aksepterer bør anmodes om å opplyse hvorfor dersom dette ikke er gjort i tilbakemeldingen. De som ikke har svart bør kontaktes på nytt. Gjeldsordningslovens regel i dens § 4-12 om at kreditorer som ikke svarer skal anses for å ha samtykket gjelder ikke ved utenrettslige forhandlinger.

4.4.10 MELDING OM RESULTATET AV GJELDSFORHANDLINGENE

Når gjeldsforhandlingen er avsluttet skal samtlige kreditorer og andre berørte varsles om resultatet av forhandlingene og hvordan eventuell betaling vil bli gjennomført. Dersom det ikke har lyktes å få i stand en avtale med alle kreditorene, skal det gis en redegjørelse for hvordan skyldnerens økonomiske forpliktelser vil bli håndtert videre.

Samtlige kreditorer som har vært involvert skal ha beskjed om utfallet av forhandlingene. Dersom forhandlingen mislykkes, bør det tas inn en forklaring i brevet om hvorfor saken ikke lot seg løse, og hva som vil bli situasjonen fremover, f.eks. at skyldner vil søke om en offentlig gjeldsordning eller etablere en betalingsordning etter dekningsloven § 2-7 fjerde ledd ("kontrollert mislighold").

5 DOKUMENTEKSEMPLER

5.1 ÅPNINGSBREV

VARSEL OM ÅPNING AV UTENRETTSLIG GJELDSFORHANDLING FOR PEDER ÅS

- (1) Nav Lillevik har besluttet å innlede forhandling om utenrettslig gjeldsordning på vegne av Peder Ås, 7120 Lillevik. Bistanden gis i medhold av lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 17 om plikt til å gi opplysning råd og veiledning, jf. gjeldsordningsloven § 1-5. Gjeldsforhandlingene gjennomføres iht. gjeldende *Veileder for utenrettslige gjeldsordninger i Nav*.
- (2) Betalingsproblemene har etter det som er opplyst sammenheng med at Ås tidligere drev selvstendig næringsvirksomhet innenfor transportbransjen. Driften gikk dårlig og foretaket hans måtte avvikles med betydelig tap. Han har også pådratt seg noe bidragsgjeld og forbruksgjeld i etterkant. Etter vår vurdering er han å betrakte som varig betalingsudyktig i gjeldsordningslovens forstand.
- (3) Ås er 35 år, enslig og bor i leid bolig i Lillevik. Han arbeider i fast 80 % stilling som vaktmester på Lillevik skole. Han har tidligere arbeidspraksis som sjåfør og ingen utdanning utover grunnskolen. Grunnen til at han nå har redusert arbeidstid er ryggproblemer etter en periode som vogntogsjåfør. Han betaler underholdsbidrag for ett barn født i 2010, og har ingen forsørgelsesbyrde ut over det. Ås har små muligheter til å bedre sine inntekter. Han har ingen realiserbare aktiva utover et maleri med antatt verdi på kr 30 000
- (4) Foreløpig oversikt over Ås sin økonomiske situasjon:

Inntekter/Utgifter			Gjeldsforpliktelser		Realiserbare aktiver	
Brutto lønn	35 000		Lokalbanken	200 000	Maleri	30 000
Forskuddstrekk		10 000	Vogntogfinans	1 500 000		
Husleie		8 000	Nav Innkreving	12 000		
Underholdsbidrag		3 000				
Livsopphold		8 000				
SUM	35 000	29 000		1 712 000		30 000
Resultat		6 000				-1 690 000

- (5) Inntektsdokumentasjon er fremlagt ved lønnslipper for de siste tre måneder som også viser trekk for underholdsbidrag. Husleie er dokumentert ved husleiekontrakt. Det er også fremlagt likningsutskrift for siste år samt utskrift fra kredittopplysningsforetak og gjeldsregister. Dokumentasjonen anses som tilfredsstillende Vi ber om å få opplyst hvorvidt det er ønskelig at ytterligere dokumentasjoner fremlegges.

Løpende underholdsbidrag er kontrollert opp mot Nav s bidragskalkulator og ikke funnet å være for høyt i forhold til partenes økonomiske situasjon mv. Det kan ikke sees å være noe grunnlag for å søke om nedsettelse av bidragsrestanse.

- (6) Peder Ås har oppgitt Deres foretak som en av sine fordringshavere. Vi ber med dette om nærmere opplysninger vedrørende gjeldsforholdet, herunder:
- Lånenummer/kontonummer el.l. for kravsidentifikasjon, samt kontaktperson med epost og tlf.
 - Om det er iverksatt inkassotiltak, begjært utlegg mv. vedrørende kravet
 - Eventuell kausjon eller annen sikkerhet for kravet
 - Om dividende i en eventuell gjeldsordning vil bli avskrevet mot hovedstol eller renter
 - Kravets samlede pålydende (hovedstol, renter og omkostninger) pr. dette brevets dato
 - Kontonummer for innbetalinger

Vi ber Dem gjøre en vurdering av om hele eller noe av kravet er foreldet, f.eks. renter eller omkostninger eller deler av dette, og i så fall ikke melde inn kravet/den foreldede delen (denne setningen tas bare med dersom det er holdepunkter for at hovedkrav eller renter kan være foreldet, f.eks. dersom foreldelsesfristene i foreldelsesloven er utløpt).

- (7) Peder Ås vil fra og med neste lønnsutbetaling den 10.01.2017 og frem til en avtale er oppnådd, fordele sitt overskudd, jf. punkt 5, på følgende måte:

	Januar	Februar	Mars	April
Nav barnebidrag	6 000	6 000	0	0
Vogntogfinans	0	0	5 294	5 294
Lokalbanken	0	0	706	706
SUM	6 000	6 000	6 000	6 000

Fordelingen er i overensstemmelse med det konkursrettslige dividendep prinsipp, samt reglene om prioritet ved utleggstrekk i dekningsloven § 2-8. Fordelingen medfører ingen utilbørlig forfordeling av noen kreditor, jf. dekningsloven § 2-7 fjerde ledd. Maleriet som nevnt i (5), vil bli søkt realisert snarest og salgssummen vil da bli fordelt etter ovenfornevnte prinsipper.

- (8) Vi anmoder om at det av hensyn til behovet for stabilitet under forhandlingene og øvrige kreditorer ikke igangsettes inndrivningstiltak i form av inkasso, begjæring om tvangsfullbyrdelse e.l.l. så lenge forhandlingene pågår. Vi ber foreløpig om slik berostillelse i en periode på fire måneder. Vi ber Dem snarest tilkjennegi om De vil akseptere dette.
- (9) Peder Ås gir ved sin signatur på dette brevet sitt samtykke til at De uhindret av lovbestemt taushetsplikt kan drøfte saksforholdene i nødvendig utstrekning med øvrige kreditorer som deltar i denne gjeldsforhandlingen.
- (10) Den videre plan for arbeidet går ut på at vi forutsatt positiv tilbakemelding fra kreditorene innen 23. januar 2025, kan utsende forslag til gjeldsordning innen 1. mars 2025. Det vi da være tid til eventuelle drøftinger og avklaringer i mars/april. Det tas sikte på at en avtale skal være kommet i stand senest 1. mai 2025.
- (11) Vi ber om tilbakemelding snarest og senest innen 3 uker fra dette brevets dato, jf. punktene som er understreket i brevet.

Fullmakt er vedlagt.

1. januar 2026 (sign. bruker og/eller økonomisk rådgiver)

5.2 FORENKLET ÅPNINGSBREV

KRAVSFORESPØRSEL – PEDER ÅS

- (1) Peder Ås har tatt kontakt med Nav Lillevik og bedt om råd og veiledning i forbindelse med at han har kommet i økonomiske vanskeligheter. Han har oppgitt ...banken som en av sine kreditorer.
- (12) Peder Ås har oppgitt Deres foretak som en av sine fordringshavere. Vi ber med dette om nærmere opplysninger vedrørende gjeldsforholdet, herunder:
- g) Lånenummer/kontonummer el.l. for kravsidentifikasjon, samt kontaktperson med epost og tlf.
 - h) Om det er iverksatt inkassotiltak, begjært utlegg mv. vedrørende kravet
 - i) Eventuell kausjon eller annen sikkerhet for kravet
 - j) Kravets samlede pålydende (hovedstol, renter og omkostninger) pr. dette brevets dato

Fullmakt er vedlagt.

1. januar 2026 (sign. bruker og/eller økonomisk rådgiver)

5.3 TILBAKEMELDING PÅ ÅPNINGSBREV FRA KREDITORENE

VEDRØRENDE UTENRETTLIG GJELDSFORHANDLING FOR PEDER ÅS

Vi viser til henvendelse 1.1. 2025 og kan opplyse følgende:

Vi ber om bekreftelse fra lege på at Ås ikke er i stand til å arbeide full tid.

Opplysninger vedrørende gjeldsforholdet.

1. Vårt krav mot Peder Ås har ref.: 4211.13.74223, kontaktperson er NN, nn@foretak.no, tlf. 000 000 00
2. Vi har foreløpig ikke iverksatt inkassotiltak el.l. i denne saken
3. Det er ingen sikkerhet for kravet
4. Vi aksepterer å avskrive eventuelle delbetalinger først på renter og dernest på hovedstol
5. Kravets samlede pålydende var pr 1.1. 2025 (åpningsbrevets dato) kr 220 000.
6. Innbetalinger i saken kan skje til kontonummer xxxx xx xxxxx.

Vi kan ikke se at noe av kravet er foreldet.

Vi aksepterer å stille saken i bero inntil 31. mars 2025

Vi imøteser forslagsbrev utsendt senest 1.3. 2025 og vil ta endelig stilling til forslaget som fremlegges da.

5.4 FORSLAGSBREV MED BETALINGSPLAN

FORSLAG TIL UTENRETTSLIG GJELDSORDNING FOR PEDER ÅS

Vi viser til brev 1.1. 2025 om åpning av utenrettslige gjeldsforhandlinger, og fremlegger med dette forslag til utenrettslig gjeldsordning for Peder Ås. Forslaget, som er utformet i overensstemmelse med gjeldende "Standard for utenrettslige gjeldsordninger i Nav ", punkt 4.4.2.7, er en nedbetalingsavtale hvoretter Ås uoppfordret skal betale kr 7 500 pr mnd. over en femårsperiode.

- (1) Ås sin økonomiske situasjon har endret seg noe etter at åpningsbrevet ble utsendt, ved at restanse bidragsgjeld er nedbetalt i sin helhet. Videre er det som følge av tilbakemeldingen om at innbetalinger vil bli avskrevet på renterestanser, funnet grunnlag for å nedjustere forskuddstrekket med kr 1 500 pr mnd. Dette har økt resultatet fra kr 6 000 til kr 7 500 pr mnd. Maleri verdsatt til kr 30 000 er lagt ut for salg, og salgssum vil bli fordelt så snart salget er gjennomført.

- (2) Oversikt over Ås sin nåværende økonomiske situasjon:

INNTEKTER/UTGIFTER PR MND.		
Brutto lønnsinntekt	35 000	
Forskuddstrekk		8 500
Husleie		8 000
Underholdsbidrag		3 000
Livsopphold		8 000
SUM	35 000	27 500
Resultat til fordeling		7 500

- (3) Dekningens skjer iht. nedenforstående oversikt. Første innbetaling av dividende skal skje den 10. april 2025 og siste innbetaling den 10. mars 2030.

KREDITOR	KRAV 1.1.2017	DEKNING PR MND.	SAMLET DEKNING	DIVIDENDE
Vogntogfinans	1 970 000	6 567	394 000	20 %
Lokalbanken	280 000	933	56 000	20 %
SUM	2 250 000	7 500		

- (4) Innbetalingene skal i sin helhet avregnes mot renterestanser.
- (5) Kreditor vil ikke gjøre forsøk på å inndrive gjelden i gjeldsordningsperioden dersom betalingsavtalen overholdes, og vil ettergi restgjelden når ordningen er fullført. Ettergivelsen skal meldes til Skattedirektoratet uten ugrunnet opphold.
- (6) Om heving og endring av avtalen gjelder Standarden punkt 4.5 første ledd nr. 1 til og med 4. Ås er forpliktet til innen rimelig tid og på betryggende måte å varsle samtlige kreditorer dersom det inntreffer omstendigheter som kan gi rett til å få avtalen endret.
- (7) Kreditorerne som deltar i gjeldsordningen kan når som helst i avtaleperioden be om en oppdatert og dokumentert oversikt over Ås sin økonomiske stilling, herunder bekreftet likningsutskrift
- (8) Følgende dokumentasjoner er vedlagt:
- Bekreftelse på ryggplager som medfører redusert arbeidsevne
- (9) Vi ber om skriftlig aksept av forslaget innen 3 uker fra dette brevets dato. Dersom forslaget ikke aksepteres, ber vi om en kort begrunnelse for dette.

28. februar 2026 (sign. skyldner og rådgiver)

5.5 FORSLAGSBREV MED ENGANGSBELØP

FORSLAG TIL UTENRETTSLIG GJELDSORDNING FOR PEDER ÅS

Vi viser til brev 1.1. 2025 om åpning av utenrettslige gjeldsforhandlinger, og fremlegger med dette forslag til utenrettslig gjeldsordning for Peder Ås. Forslaget, som er utformet i overensstemmelse med gjeldende "Standard for utenrettslige gjeldsordninger i Nav ", punkt 4.4.7.4, innebærer innbetaling av et engangsbeløp som fullt og helt oppgjør. Engangsbeløpet er beregnet i henhold til hva som ville ha blitt innbetalt ved en nedbetalingsavtale over fem år. Beløpet fremskaffes ved et banklån Ås har fått tilsagn om.

- (1) Ås sin økonomiske situasjon har endret seg noe etter at åpningsbrevet ble utsendt, ved at restanse bidragsgjeld er nedbetalt i sin helhet. Videre er det som følge av tilbakemeldingen om at innbetalinger vil bli avskrevet på renterestanser, funnet grunnlag for å nedjustere forskuddstrekket med kr 1 500 pr mnd. Dette har økt resultatet fra kr 6 000 til kr 7 500 pr mnd. Maleri verdsatt til kr 30 000 er lagt ut for salg, og salgssum vil bli fordelt så snart salget er gjennomført.

- (2) Oversikt over Ås sin nåværende økonomiske situasjon:

INNTEKTER/UTGIFTER PR MND.		
Brutto lønnsinntekt	35 000	
Forskuddstrekk		8 500
Husleie		8 000
Underholdsbidrag		3 000
Livsopphold		8 000
SUM	35 000	27 500
Resultat til fordeling		7 500

- (3) Nedenforstående oversikt viser hva som ville ha blitt innbetalt ved en betalingsplan.

KREDITOR	KRAV 1.1.2017	DEKNING PR MND.	SAMLET DEKNING	DIVIDENDE
Vogntogfinans	1 970 000	6 567	394 000	20 %
Lokalbanken	280 000	933	56 000	20 %
SUM	2 250 000	7 500		

- (4) Engangsbeløpet vil utgjøre kr 394 000 til Vogntogfinans og kr 56 000 til Lokalbanken. I tillegg kommer innbetaling av salgsproveny for maleri som nevnt i punkt 1 over som vil bli fordelt etter samme fordelingsnøkkel.
- (5) Kreditor er forpliktet til å ettergi restgjelden når engangsbeløpet er mottatt. Ettergivelsen skal meldes til Skattedirektoratet uten ugrunnet opphold.
- (6) Følgende dokumentasjoner er vedlagt:
- Bekreftelse på ryggplager som medfører redusert arbeidsevne
- (7) Vi ber om skriftlig aksept av forslaget innen 3 uker fra dette brevets dato. Dersom forslaget ikke aksepteres, ber vi om en kort begrunnelse for dette.

28. februar 2026 (sign. skyldner og rådgiver)

5.6 FORSLAGSBREV MED BETALINGSPLAN OG FORSERT NEDBETALING

FORSLAG TIL UTENRETTSLIG GJELDSORDNING FOR PEDER ÅS

Vi viser til brev 1.1. 2025 om åpning av utenrettslige gjeldsforhandlinger, og fremlegger med dette forslag til utenrettslig gjeldsordning for Peder Ås. Forslaget, som er utformet i overensstemmelse med gjeldende "Standard for utenrettslige gjeldsordninger i Nav ", punkt 4.4.2.9 er en nedbetalingsavtale med adgang til forsert nedbetaling hvorefter Ås uoppfordret skal betale minst kr 7 500 pr mnd. over en femårsperiode.

- (1) Ås sin økonomiske situasjon har endret seg noe etter at åpningsbrevet ble utsendt, ved at restanse bidragsgjeld er nedbetalt i sin helhet. Videre er det som følge av tilbakemeldingen om at innbetalinger vil bli avskrevet på renterestanser, funnet grunnlag for å nedjustere forskuddstrekket med kr 1 500 pr mnd. Dette har økt resultatet fra kr 6 000 til kr 7 500 pr mnd. Maleri verdsatt til kr 30 000 er lagt ut for salg, og salgssum vil bli fordelt så snart salget er gjennomført.

- (2) Oversikt over Ås sin nåværende økonomiske situasjon:

INNTEKTER/UTGIFTER PR MND.		
Brutto lønnsinntekt	35 000	
Forskuddstrekk		8 500
Husleie		8 000
Underholdsbidrag		3 000
Livsopphold		8 000
SUM	35 000	27 500
Resultat til fordeling		7 500

- (3) Dekningens skjer iht. nedenforstående oversikt som et minimum. Første innbetaling av dividende skal skje den 10. april 2025 og siste innbetaling skal skje 10. mars 2030.

KREDITOR	KRAV 1.1.2017	DEKNING PR MND.	SAMLET DEKNING	DIVIDENDE
Vogntogfinans	1 970 000	6 567	394 000	20 %
Lokalbanken	280 000	933	56 000	20 %
SUM	2 250 000	7 500		

- (4) Innbetalingene skal i sin helhet avregnes mot renterestanser.
- (5) Kreditor skal ikke gjøre forsøk på å inndrive gjelden i gjeldsordningsperioden dersom betalingsavtalen overholdes, og er forpliktet til å ettergi restgjelden når ordningen er fullført. Ettergivelsen skal meldes til Skattedirektoratet uten ugrunnet opphold.
- (6) Om heving og endring av avtalen gjelder Rutinestandarden punkt 4.5 første ledd nr. 1 til og med 4. Ås er forpliktet til innen rimelig tid og på betryggende måte å varsle samtlige kreditorer dersom det inntreffer omstendigheter som kan gi dem rett til å få avtalen endret. Ekstrainntekter som benyttes til forsert nedbetaling skal ikke gi grunnlag for endring av avtalen.
- (7) Kreditorerne som deltar i gjeldsordningen kan når som helst i avtaleperioden be om en oppdatert og dokumentert oversikt over Ås sin økonomiske stilling, herunder bekreftet likningsutskrift.
- (8) Følgende dokumentasjoner er vedlagt:
- Bekreftelse på ryggplager som medfører redusert arbeidsevne.
- (9) Vi ber om skriftlig aksept av forslaget innen 3 uker fra dette brevets dato. Dersom forslaget ikke aksepteres, ber vi om en kort begrunnelse for dette.

28. februar 2025 (sign. skyldner og rådgiver)

5.7 TILBAKEMELDING FRA KREDITORENE PÅ FORSLAGSBREV

Eksempel I

Vi finner å kunne akseptere forslaget til gjeldsordning fremlagt i brev av 28. februar 2025 og imøteser oppfyllelse av avtalen.

Eksempel II

Vi må dessverre meddele at vi ikke kan godta det fremlagte forslaget til gjeldsordning. Bakgrunnen for dette er at gjeldsordningsperioden etter vårt syn bør være lenger enn de fem årene som er foreslått. Vi har ved vurderingen særlig lagt vekt på at Peder Ås kun er 35 år gammel, og at han har over 30 år igjen av sitt yrkesliv. Dersom det foreslås en gjeldsordningsperiode på 7 – syv – år, kan vi være villige til å akseptere forslaget.

5.8 INFORMASJON TIL KREDITORENE OM FORHANDLINGSRESULTATET

VEDRØRENDE UTENRETTLIG GJELDSFORHANDLING FOR PEDER ÅS

Vi viser til tidligere kontakt i saken, senest vårt forslag til gjeldsordning i brev av 28.februar 2025 med svarfrist innen 21. mars 2025.

Alternativ I:

Vi meddeler med dette at samtlige kreditorer har gitt sin aksept til forslaget innen fristen, og at oppfyllelse av gjeldsordningen vil bli iverksatt i henhold til avtalen. Første innbetaling vil bli foretatt 10. april 2025 til oppgitt kontonummer.

Alternativ II:

Vi meddeler med dette at det ikke har lyktes å komme frem til en gjeldsordning på grunnlag av det fremlagte forslaget i brev 28.februar 2025. På bakgrunn av tilbakemeldingene fra kreditorene ser vi det som nytteløst å fortsette videre forhandlinger nå, og har rådet Ås til å fortsette sine innbetalinger inntil videre som angitt i forslagsbrevet. Innbetalingene tilfredsstiller etter vårt syn kravene i dekningsloven § 2-7 fjerde ledd, slik at det ikke vil være adgang til å nedlegge utleggstrekk i lønn eller andre inntekter.

Alternativ III:

Vi meddeler med dette at det ikke har lyktes å komme frem til en gjeldsordning på grunnlag av det fremlagte forslaget i brev 28. februar 2025. På bakgrunn av tilbakemeldingene fra kreditorene ser vi det som nytteløst å fortsette videre forhandlinger nå, og har rådet Ås til å søke om gjeldsordning etter gjeldsordningsloven.

Alternativ IV:

Vi meddeler med dette at det ikke har lyktes å komme frem til en gjeldsordning på grunnlag av det fremlagte forslaget i brev 28.februar 2025. På bakgrunn av tilbakemeldingene fra kreditorene ser vi det imidlertid som hensiktsmessig å fortsette forhandlingene, og det vil senest 15. mars 2025 bli fremmet et nytt forslag til gjeldsordning. I mellomtiden vil Ås fortsette sine innbetalinger som skissert i åpningsbrevet.

5.9 INFORMASJONSBREV TIL SOLIDARISK MEDFORPLIKTEDE

Vi vil med dette informere om at Peder Ås har kontaktet oss og bedt om bistand i forbindelse med sin vanskelige økonomiske situasjon. Bakgrunnen for denne henvendelsen er at Ås har opplyst at du står som kausjonist for en av gjeldspostene i saken. Siden en eventuell gjeldsordning i saken dermed også vil ha betydning for deg, ber om at du kontakter oss slik at vi kan diskutere mulige løsningsalternativer for denne gjeldsposten. Vi vil samtidig opplyse om at dersom gjelden helt eller delvis blir inndekket av deg, vil du ha et regresskrav mot Ås som kan medtas i en eventuell gjeldsordning.